

A KINCSKERESŐ TAGISKOLA

EGYSÉGES SZERKEZETBE FOGLALT

PROGRAMJA

- SZEMLÉLET ÉS GYAKORLAT -

A BETHLEN GÁBOR ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK RÉSZE

ILLETVE

VIII/3231-1/KOZNEVTART

EGYEDI MEGOLDÁS ENGEDÉLYÉNEK KITERJESZTÉSE

A 7-8. ÉVFOLYAMRA IS.

TARTALOM

BEVEZETÉS	3
Az iskola története	3
Alapelvek röviden	4
A tanulás kiterjesztett értelmezése	4
Tanulásmódszertani megfontolások	5
Szociális kompetenciák alapozása.....	6
Hagyományok - korszerűség - megújulás	7
PEDAGÓGIAI KERETEK ÉS ALAPVETÉSEK	7
A kiinduló pont	7
Törvényi kötelezettségek	8
A nevelési folyamat egységes szemlélete	8
Alapvető szokások, iskolai keretek	9
A tantárgyak egyenrangúsága	9
Tantárgyi struktúra és óraszámok	10
Felhasználható és ajánlott módszertan	13
Tananyag	14
Témaválasztás és tananyag-struktúra	14
A tankönyv- és taneszköz-választás szempontjai	15
A SZEMÉLYISÉG KIBONTÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK	15
Inklúzió, integráció	17
A fejlesztő munka irányelvei.....	17
Tehetséggondozás	18
A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS KIEMELT TERÜLETEI	19
Szociális kompetenciák	19
Művészeti nevelés	21
A tanulás tanulása	22
Környezeti nevelés - egészségvédelem	23
Mozgásfejlesztés - mindennapos testnevelés	24
HAGYOMÁNYOK, RÍTUSOK	25
Átélt ünneplés	25
Az ünnepek adta keretek	26
A nevelők szerepe	26
A szervezés	26
Az állami megemlékezéseken kívül megtartott iskolai ünnepek	26
RUGALMASSÁG, ÚJÍTÁS	27
Digitalizáció, digitális oktatás	28
A késleltetés szakasza.....	28
Az ismerkedés szakasza	28
A jó szokások kialakításának, megalapozásának szakasza.....	29
TANULÓK – SZÜLŐK – ISKOLA	29
Nyitott kisiskola	29
Kik választanak minket?	29
Partneri kapcsolat	30
SZEMÉLYI FELTÉTELEK	30
Elkötelezettség	30
A munkatársak kiválasztásának módja	31
Egység – sokféleség	32

Pedagógus alkalmazásának feltételei	33
A NEVELŐTESTÜLET SZERKEZETE, MŰKÖDÉSE	33
A PEDAGÓGIAI FOLYAMATOK FELTÉTELEI	34
Önértékelési és mérési-értékelési területek	34
A pedagógusok szintjén.....	34
A gyerekek szintjén	35
A szülők szintjén	35
Szakmai továbbképzés	36
Pedagógiai műhelymunka.....	37
Segítő szakemberek	37
A fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus szerepe	37
A pszichológus-konzulens szerepe.....	39
MŰKÖDÉS	39
Időkeretek	39
Az év rendje.....	39
A hét beosztása.....	40
A nap ritmusa	41
A délutáni tevékenységek sajátosságai.....	42
A NEVELÉS SZÍNTEREI	44
Belső terek	44
A terek felhasználása.....	45
A nevelés Iskolán kívüli színterei	45
A természeti környezet felfedezése	45
Múzeumpedagógia	46
Séták, kirándulások.....	46
Színház, drámajáték.....	46
Vendégségben, vendégváras - vendéglátás	46
ÉRTÉKELÉS.....	47
Közös értékrend.....	47
A pedagógus szerepe.....	48
Értékelő lapok.....	48
A negyedéves értékelés	48
Iskolalevél.....	49
A számjegyes értékelésről	49
Eddigi tapasztalataink az értékelési rendszerről.....	50
Felvétel - csoportalakítás	50
Általános irányelvek.....	51
Előzetes információk	51
Ismerkedési játék és beszélgetés	52
Felvétel a beiskolázás lezárása után	52
Iskolaváltoztatás - továbbhaladás	52
Továbbhaladás.....	53
Továbbtanulás.....	53
1. SZ. MELLÉKLET	54
Komplex tantárgy, integrált tananyagtartalom.....	54
1-8. évfolyam tantárgyai és heti óraszámai	54
A NAT integrált tananyagtartalmi tantárgyanként részletezve	56

BEVEZETÉS

Az 1970-es és 80-as években Winkler Márta a XX. századi magyar hagyományok nyomán, saját pedagógiai kísérletei és tapasztalatai összegzéseként és a hatvanas évek második felétől beinduló pedagógiai megújulás¹ integrálásaként egyéni pedagógiai rendszert érlelt ki a Váli úti Általános Iskolában, amelyet a pedagógiai kutatócsoportokban végzett feltáró munka támogatással és az oktatásirányítás egyéni engedélyekkel ismert el.

A rendszerváltás idején ezekre a pedagógiai elvekre alapozó önálló iskola elindítására lett lehetősége. Lényegében egy pedagógiai műhelyt hozott létre, amely bő 30 éve, az azóta lezajló társadalmi változások hatását értelmezve és megújulva viszi tovább a Kincskereső Tagiskola indulása óta élő szemléletet. A tagintézmény a törvényi előírások betartásával, az ezekben meglévő lehetőségeket keresve törekszik pedagógiai arculata megtartására.²

AZ ISKOLA TÖRTÉNETE

Az iskolát Winkler Márta alapította, aki a 70-es években Magyarországon pedagógiai szemléletével, tanítási módszereivel messze megelőzte korát. Pedagógiai pályája során olyan iskolai életet kívánt kialakítani, amely épít a gyerekek érdeklődésére, motiváltságára, aktivitására. Amint ezt tudományos elemzések és filmfelvételek is igazolták, az osztályaiban folyó tevékenységre, játékra építő, problémaközpontú tanórai munka logikus gondolkodásra készítette a tanulókat és a vitakészségük mellett társas kapcsolataikat, szociális kompetenciáikat is fejlesztette.

A Kincskereső Tagiskola 1988 szeptemberében indította első osztályát. Az intézmény, amely a Bethlen Gábor Általános Iskola és Gimnázium tagiskolája, fokozatosan bővült először négy, majd az 1996/97-es tanévtől hat évfolyamossá, minden évfolyamon egy-egy tanulócsoportot indítva.

A tagiskola 1998-ban gyermekközpontú modellintézmény lett:

„A gyermekközpontú szemlélet jellemzője a fejlődő gyermek testi és lelki állapotainak változásairól – s változó szükségletéről – való szakszerű tudás és az e tudás megismert tényekhez való viszonyulás metodikai és didaktikai képessége. Ebből fakad a belső, megújulásra kész erők ébren tartása s az önirányításra, a személyes autonómiára nevelés.”³

¹ Matematika, anyanyelv, komplex művészeti nevelés és annak transzfer hatása, pszichológiai szempontok: személyesség szerepe, motiváció, egyéni fejlődési tempó figyelembe vétele

² 2011. évi CXCV. Törvény A nemzeti köznevelésről közoktatási törvény 9.§ 8. bekezdése

³ Soros Alapítvány

A 2013/14-es tanévtől a tagiskola nevelő-oktató munkáját „A szociális kompetenciák fejlesztésére épülő alternatív, alapfokú kerettanterv általános iskolai intézmények számára” (engedélyezve: Emberi Erőforrások Minisztériuma által határozatlan időre, engedélyszám 25860-1/2013/KOIR) megjelölésű kerettanterv határozta meg. Jelenleg a 2011. évi CXCV. törvény (Törvény a nemzeti köznevelésről) 9. § (8) bekezdése szerint egyéni megoldásokat alkalmazó iskolaként működik a- VIII/3231-1/KOZNEVTART iktatószámú határozat alapján az 1-6. évfolyamon.

A pedagógusközösség feladatául tűzte ki a személy- és tevékenységközpontú pedagógiai kultúra terjesztését, ezért fogadja az ország különböző tájairól érkező főiskolai hallgatókat és pedagógusokat. Emellett kezdetektől modellként szolgál olyan pedagógiai koncepciók megvalósításához is, amelyek célul tűzik ki a beilleszkedési és teljesítményzavarral küzdő gyerekek integrált nevelését, a befogadó közeg érzékenyítését és a szociális kompetenciák tudatos építését.

A nevelőtestület működését a pedagógiai szemlélet egysége, ugyanakkor a módszerek és az egyéni megoldások sokfélesége jellemzi.

ALAPELVEK RÖVIDEN

A TANULÁS KITERJESZTETT ÉRTELMEZÉSE

- Az iskola légköre olyan legyen, hogy a hozzánk tartozó gyerekek minél teljesebb életet élhessenek. Fantáziájukat, játékos kedvüket, tenni akarásukat, teremtő energiájukat kívánjuk minél tovább életben tartani.
- Nagy hangsúlyt fektetünk az életkornak megfelelő, a harmonikus fejlődést biztosító tevékenységformák jelenlétére - így illeszkedik a tanrendbe a kezdő szakaszban a mindennapos testnevelés mellett a mindennapos ének-zene, olvasás-mese, számolás-rejtvényfejtés, kézműveskedés-alkotás, kincsmesélés-beszélgetés, hagyományőrzés-múltkutató és nem utolsósorban a játék sokféle formája.
- A tanulás kezdetén az otthonról és az óvodából hozott ismeretekre és kompetenciákra építünk. Türelemmel, barátságosan, személyes kapcsolatokat építve hangoljuk tanulóinkat az iskolai életre. Nagy gondot fordítunk a csoportok harmonikus kialakítására.
- A kezdő szakaszban kialakított kincsmesélés, beszélgetés a felső tagozaton gyűjtések formájában folytatódhat. A felfedeztető és játékos tanítás a korosztályi sajátosságoknak megfelelően alakul át, az egyéni kíváncsiságra és érdeklődésre, az ebben az életkorban erősen megjelenő magyarázatok keresésére, értelmezésre mint motivációra erősen építünk.
- A különböző területeken megmutatkozó képességek megítélésében iskolánk nem rangsorol. Bízunk a tanulók sikerességét biztosító képességek és az ún. tehetségcsírák

motivációs erejében, igyekszünk kihasználni ezek más területekre gyakorolt pozitív hatását.

- Az alkotó szemlélet és a művészeti tevékenység támogatása az iskolai élet minden területét – a tanórákat és a szabadidős programokat, az ünnepeket és a hétköznapokat is – áthatja. A gyerekek sokféle tevékenységterületen kipróbálhatják magukat, hogy egyre jobban megismerhessék saját értékeiket, fejlődhessenek és sikerélményhez jussanak.
- Az egészséges életre nevelés, környezetünk felfedezése, illetve a sokféle és kedvvel végzett mozgáslehetőség, sportjáték, természetjárás biztosítása nemcsak a szaktanárok, az egész tantestület feladata.
- A kíváncsiságot és tudásvágyat, amelyet a legtöbb gyerek a természet és az élővilág iránt érez, igyekszünk ébren tartani. Felelősségteljes és környezettudatos attitűd kialakulását próbáljuk megalapozni, és fenntartani.

TANULÁSMÓDSZERTANI MEGFONTOLÁSOK

- Mindegyik gyerek saját fejlődési üteme szerint érlelődhet. Érésüket nyugalmasan vezetett, de bevonódásra, aktivitásra építő foglalkozásokon segítjük elő. Minden gyermekcsoport számára az egyéni utat és fejlődési ütemet biztosító pedagógiai módszert keressük a tanulásban és a szociális kompetenciák elsajátításában egyaránt. A felső tagozaton egyre strukturáltabb a tanulási folyamat, melyet projektekkel, önállóan megszervezett és végigvitt tanulói munkákkal, társsegítéssel támogatjuk.
- Sokirányú és tudatos mozgásfejlesztést, alapos képességfejlesztést végzünk. Mivel újabban tanítványaink közül sokan, a korábbi évekhez képest egyfajta tapasztalati deficittel kezdik az iskolát, ezért tudomásul vesszük, hogy a taktilis, mozgásos tapasztalatok biztosítása, pótlása sok esetben az iskola feladata, elsősorban az alapozó szakaszban.
- Változatos munkaformákat alkalmazunk, törekszünk minél több egymásra figyelmet, együttműködést, érzelmi és társas intelligenciát kívánó feladathelyzetet teremteni. Építünk a csoportdinamikára, a gyerekek kölcsönös egymásra hatására a tanulási folyamatban is.
- A tanulás folyamatában alapul vesszük a gyerekek érdeklődését, értékeljük és felhasználjuk eredeti ötleteiket, humorérzéküket. Ösztönözzük őket arra, hogy kitartóan véghezvitt munkáikkal társaikban is kezdeményező, kísérletező-kipróbáló kedvet ébresszenek. Vállalják elképzeléseiket, egyéni megoldásaikat, és tudják azokat érveikkel megvédeni.
- Az elmélyülést a tanulás folyamatában mindvégig ösztönözzük. A megfigyelő és gyűjtőmunkára sarkalló munkaformákkal, az érdeklődéssel, kíváncsisággal, megfelelő önismerettel és felelősséggel végzett ismeretszerzést, gyűjtőmunkát szokássá alakítjuk.

- Varga Tamást követve az "élő matematikát" kívánjuk közvetíteni – lehetőleg élményszerűen, játékosan. A problémák tárgyi tevékenységgel való, cselekvéses, tapasztalati alapú megoldását hosszan biztosítjuk. A gyerekek logikai készségeit, gondolati kreativitását az indulástól fogva gyakorlati problémafelvetések, játék- és vitahelyzetek teremtésével fejlesztjük. Felső tagozaton nagy hangsúlyt fektetünk az absztrakció folyamatára, az egyéni haladási tempó támogatására, a szaknyelv alkalmazásának fokozatos és értő módon való bevezetésére, tudatosan figyelve az alsó tagozat és a gimnázium közötti átmenetre.
- Tanítványaink alapos megismeréséhez, egyéni követéséhez és differenciált fejlesztéséhez a nevelők, a szülők és a segítő szakértők folyamatos kapcsolattartására és együttműködésére van szükség.
- A szülőkre partnerként tekintünk, ugyanakkor tudatában vagyunk és tiszteletben tartjuk, hogy a család a meghatározó, az otthon az elsődleges szocializációs közeg. A családokat sok területen bevonjuk az iskola életébe. Lehetőséget adunk arra, hogy személyes élményük legyen az iskola légköréről, nevelési és oktatási szemléletéről – aktív együttműködésükre így nagyobb eséllyel építhetünk.
- Felső tagozaton célunk tanulóink önállóságának, felelősségérzetének megerősítése.

SZOCIÁLIS KOMPETENCIÁK ALAPOZÁSA

- Tanulóink személyiségének kibomlását nagy gonddal segítjük elő. A gyerekek figyelmét, akaraterejét, megbízhatóságát, felelősségtudatát fokozatosan és következetes gonddal fejlesztjük.
- Fontos számunkra, hogy az iskolánkba járó gyerekek érzelmi intelligenciája is fejlődjön. Gyakran használjuk a drámapedagógia eszköztárát, hogy tudatosodjanak bennük a társas együttélés elemi szabályai, a szűkebb és tágabb környezetük, valamint a környezetükben élő emberek iránti együttérzés és felelősségérzet.
- Segítjük, hogy a konfliktushelyzeteket valósan értékeljék, legyenek jó elképzeléseik, kulturált technikáik azok megoldására. Indulataik kezelésében legyenek egyre tudatosabbak, a körülöttük élő emberek megítélésében egyre árnyaltabbak.
- Támogatjuk, hogy tanulóink egymáshoz fűződő kapcsolataik fontosak legyenek számukra, hogy megtanuljanak barátságot kezdeményezni, és azt fenntartani is. Tudják elfogadni a más tulajdonsággal vagy eltérő családi háttérrel rendelkezőket, legyenek képesek együttműködni velük. Segítőképpen, jóindulatúan forduljanak a környezetükben élő emberekhez.
- Igényességre nevelünk a kommunikáció terén is. Célunk, hogy tanítványaink megfelelő írási és olvasási technikával, biztos szövegértéssel rendelkezzenek, hogy a világban jól tájékozódjanak, igényes és értő olvasóvá válhassanak. Alakuljon ki bennük a kulturált véleménymondás és a véleményütköztetés igénye, képessége, a kritikai gondolkodás.

- Bátor, szabad és igényes gondolkodásra szeretnénk nevelni tanítványainkat. Elemző, értelmező és kritikai véleményüket nyitottan fogadjuk, ugyanakkor a tapintatos, empatikus és jóindulatú megközelítések felé terelgetjük őket. Reflektáló képességük fejlődését segítjük. Erkölcsi érzékük kiművelését mindennapos, folyamatos, kiemelt feladatnak tekintjük.
- Iskolánk idősebb diákjai kulturált viselkedést meg kívánjuk erősíteni, hogy ezzel is kívánatos mintát nyújtsanak az alsó tagozatosoknak. Felelősségüknek érezzék a törődést, segítséget. Ennek egyik terepe iskolánk hagyományainak átadása, megtanítása.

HAGYOMÁNYOK - KORSZERŰSÉG - MEGÚJULÁS

- Célunk, hogy az iskolai hagyományokat, az ünnepkörök népszokásait, a nemzeti ünnepeket aktív résztvevőként éljük át tanulóink. Fokozatosan, egyre alaposabban ismerjék meg hagyományos ünnepeinket s azok kulturális hátterét is. Érezzék magukénak ünnepi alkalmainkat és szokásainkat – ápolják, színezzék és adják is tovább a kisebbeknek.
- A XXI. században megjelenő kommunikációs-technikai eszközöket életünk természetes, de tudatosan szabályozott részévé kívánjuk tenni. Iskolánkban a digitális kultúrát az életkori sajátosságok fokozott figyelembe vételével állítjuk a korszerű ismeretszerzés, tudásmegosztás, tanulás és alkotás szolgálatába.
- Minden egyes gyerek és tanulócsoport problémájára egyedileg, sokszor hosszas egyeztetéssel kutatjuk a jó megoldást. Hasonlóképpen, a körülöttünk zajló, az iskola világát is érintő technikai és társadalmi szintű változásokra is nyitottan, keressük a tanulók érettségének megfelelő és fejlődésüket segítő új eljárásokat.

PEDAGÓGIAI KERETEK ÉS ALAPVETÉSEK

(A tanítás- és tanulásszervezés általános jellemzői)

A KIINDULÓ PONT

A Kincskereső Tagiskola gyakorló pedagógusoknak, elsősorban a tagiskola alapítójának, Winkler Mártának gyakorlati tapasztalatait felhasználva, az alternatív pedagógia hazai és külföldi eredményeit integrálva a gyerekek harmonikus személyiségfejlődésének előmozdítását tűzte ki célul. E cél megvalósítását – az egymással szerves egységet alkotó – nevelési és oktatási feladatok teljesítésével kívánja elérni.

TÖRVÉNYI KÖTELEZETTSÉGEK

A Kincskereső tagiskola a 2011. évi CXC. törvény (Törvény a nemzeti köznevelésről) 9.§ (8) bekezdése szerint egyéni megoldásokat alkalmazó iskolaként működik a VIII/3231-1/KOZNEVTART iktatószámú határozat alapján, amely a „A szociális kompetenciák fejlesztésére épülő alternatív, alapfokú kerettanterv általános iskolai intézmények számára” elnevezésű, 2013-ban 25860-1/2013/KOIR határozatszámmal miniszteri engedélyt kapott alternatív kerettanterv átdolgozása. A kötelező oktatási feladatokat a tanulók a saját fejlődési ütemükben, adottságaik, adott állapotuknak megfelelően az egy egységként kezelt 1-8. évfolyamon teljesíthetik, ezzel is érvényesítve a szociális kompetenciák fejlesztését, az iskola alapító tapasztalataira épülő módszertani megoldásokat. Az osztálytanító már a kezdeti időktől (az ismerkedési játék, a szülőktől, óvodapedagógustól kapott és az esetleges szakvélemények információ alapján) igyekszik tájékozódni tanítványa (rész)képeségei, szociális érettsége, karaktere, családi körülményei felől. Ezért tudja, kitől mit, mikorra várhat el; kinek mely területen van szüksége intenzívebb fejlesztésre; ki mely képességével emelkedik az átlag fölé, és igényel kitüntetett figyelmet. A pedagógus ehhez a munkához igénybe veheti a fejlesztőpedagógus, pszichológus-konzulens és a szaktanár kollégák segítségét is. Mind a nyolc évfolyamon a tanulók fejlődéséről a tanárközösség és a segítő szakemberek együttesen gondolkodnak, ezzel is lehetővé téve a gyerekek optimális fejlesztését az alapozó, késég- és képességfejlesztő szakaszban. Ez, a gyerekek személyiségéhez igazodó munka, teszi lehetővé, hogy minden gyerek folyamatosan, a saját ritmusát követve, biztos tudást szerezve tanulhat meg teljesíteni.

A 8. évfolyam végére cél az is, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő önismeret birtokában hátrányaikat leküzdjék, és képesek legyenek az új iskolájukban – a pedagógusok személyétől függetlenül is – egyenletes teljesítményt nyújtani és kiemelkedő képességeiket kibontakoztatni. További célunk az, hogy a tanulók szüleik segítségével megtalálják azt az intézményt, amelyben mód nyílik további harmonikus fejlődésükre, és a kiválasztott intézménybe fel is vegyék őket.

A NEVELÉSI FOLYAMAT EGYSÉGES SZEMLÉLETE

A Kincskereső Tagiskolában a tanulói és a szabadidős tevékenységek szerves egységet alkotnak – a szaktanári szerep és a szabadidőt szervező pedagógus szerepe és feladatköre egyenrangú, ugyanúgy, ahogy az általuk vezetett foglalkozásokon végzett munka sem állítható alá- és fölérendeltségi viszonyba. A tanulói és a szabadidős foglalkozások egymásra épülnek és kiegészítik egymást mind az oktatási, mind a nevelési feladatok teljesítése terén.

Az iskolában és az iskola falain kívül töltött tanuló- illetve szabadidőnek, továbbá a közös tevékenységeknek is komoly szerep jut a pedagógiai célok megvalósításában. A gyerekeknek sokféle tevékenységben kell kipróbálnia önmagát, hogy egyre jobban megismerhesse saját

értékeit, gyengeségeit. Az így megélt sikerei erősítik önbizalmát, önmagába vetett hitét, kudarcai pedig önismeretét fejlesztik. Az ezzel nyert energia azután átfordítható a személyiség többi területére. Ez azonban nem magányos út. Az osztálynak mint közösségnek, a kisebb csoportoknak, de az egyes társaknak is kitüntetett szerep jut e személyiségformáló folyamatban. Tehát a tanulásra, tanításra is visszaható jelentősége van annak, hogy a gyerekek iskolán kívüli helyzetekben is megtapasztalják a különböző, változatos társas viszonylatokat és kapcsolatokat.

A Kincskeresőkért Alapítvány, illetve a civil szféra hasznos támogatását vesszük igénybe, hogy anyagi okok egyik tanítványunkat se hátráltassák a programokon való részvételben. A szülők kérvénye alapján anyagi hozzájárulást biztosítunk a rászoruló családok gyerekeinek az iskolán kívüli foglalkozások költségeihez.

ALAPVETŐ SZOKÁSOK, ISKOLAI KERETEK

A Kincskereső Tagiskola alapfokú oktatási-nevelési intézmény, ahova a gyerekek az óvodából úgy érkeznek, hogy megszokták, a tisztasági szokások elvégzése, az étkezés, a környezet gondozása mind fontos, tanult, a pedagógus figyelmét el nem kerülő feladat. A gyerekek közérzetét, életminőségét meghatározó tényezőknek a Kincskereső Tagiskolába kerüléssel nem szűnik meg a jelentősége. A tárgyi környezet rendben tartása – a gyerekek életkorának megfelelően egyre szerteágazóbb területeket felölelve – a nevelés, a személyiségfejlesztés eszköze marad. Az életkor előrehaladásával ezeknek az alapvető szokásoknak a közös újrafogalmazása szükségessé válik.

Fontos célunk az átlátható, kiszámítható, következetes, biztonságot nyújtó és támogató közeg megteremtése és fenntartása.

A tanulók és tanárok által közösen megfogalmazott szokásrend alapelemeit az Életünk rendje foglalja írásba, amely a házirend – minden tanuló és szülő számára ismert, illetve megismerhető – alapja.

A TANTÁRGYAK EGYENRANGÚSÁGA

Az iskolába lépő gyerek a világot még holisztikusan látja, ezért nem bontjuk az ismeretszerzés folyamatát különböző részekre. Ugyan a kezdeti időszakban a tananyag meghatározása és a feladatok elvégzésének követése miatt a tanügyi dokumentációnkban megkülönböztetjük a tantárgyakat, azonban a mindennapos gyakorlatban ezen ismeretek átadása komplex módon, a gyermekek tevékenységére, tapasztalataira építve történik. A kisiskolások legfontosabb kifejező eszköze a mozgás, a rajz, a zene, a játék. Szükséges ezért, hogy e tevékenységek a gyerekek a mindennapi életét átszöjje és hogy ezekkel természetes módon foglalkozhassanak. A harmonikus személyiségfejlesztéshez elengedhetetlen eszköz minden életkorban a

tantárgyak transzfer hatásának felhasználása, a készségtárgyak segítségével a személyiség kibontakoztatása. Fontos a tanulók a készségtárgyak területén való sikerhez juttatása, amely tapasztalatunk szerint az átlagtól erősen eltérő fejlődési ütemet járó gyerekeknél az átlagnál is jelentősebb változást hozhat.

TANTÁRGYI STRUKTÚRA ÉS ÓRASZÁMOK

Az iskolai foglalkoztatást rugalmas keretek közt biztosítjuk a 8-16 h-ig tartó időszakban, nem a megszokott tanórai keretekben gondolkozva, hanem az egyes napokat tanulói időkre és szabadidős tevékenységekre bontva. (Lásd: az Időkeretek című fejezet) A foglalkozások keretei alkalmazkodnak a tanulók mindenkor életkori sajátosságaihoz, ennek megfelelően időtartamuk 20 perctől 90 perc időtartamig terjedhet. A tanulói időben a tanulók osztálykeretben, csoportokban – akár életkorilag heterogén csoportokban - vagy egyénileg vesznek részt. A foglalkozásokat tarthatjuk az tagiskola épületén belül vagy kívül, egyéb külső helyszíneken is.

A tanulói idő tartalomban lefedik a NAT-ban megjelenő műveltségi területeket, valamint a kerettantervben megjelenő tantárgyak tartalmát és tanulási eredményeit.

Az átjárhatóság érdekében vállaljuk a kerettantervi tartalmak megtanítását; a tanulóknak az alapozó, késég- és képességfejlesztő 1-8. évfolyamos szakasz végére kell teljesíteni a kerettantervben meghatározott törzsanyagot, amit a pedagógiai szemléletünknek megfelelő célokkal és feladatokkal bővítettünk ki.⁴

A személyiségfejlesztés és a közösségépítés igénye, a szociális kompetenciák folyamatos érlelése, az erkölcsi nevelés mindent átható rendszere és a tanulási technikák felfedezése, tudatosítása és rendszeres gyakorlása indokolta az ún. kincskereső foglalkozások bevezetését iskolánkban, amelynek szükségességét már az 1994-ben alkotott pedagógiai programunkban rögzítettünk. A kincskereső foglalkozások lefedik a rendeletben kiadott kerettanterv osztályfőnöki (5-8. évfolyam), etika (1-8. évfolyam), hon- és népismeret (5-6. évfolyam közül egyiken) teljes tananyagtartalmát, az ezekkel összefüggő NAT által meghatározott egyéb kompetenciák fejlesztését is. Ebben a tantárgyban jelennek meg a mindennapos testnevelés egyes tantárgyi elemei is (1-8. évfolyam): Prevenció, relaxáció, Népi játékok, Foglalkozások alternatív környezetben elnevezésű témakörei. A **digitális kultúra** (3-8. évfolyam) – Robotika és kódolás alapjai (3-8. évfolyam); Algoritmizálás és blokkprogramozás (5-8. évfolyam) - tantárgyi elemeinek integrált oktatása is ennek a tantárgynak a keretében történik.

⁴ Szövegrészlet a „A szociális kompetenciák fejlesztésére épülő alternatív, alapfokú kerettanterv általános iskolai intézmények számára” (engedélyezve: Emberi Erőforrások Minisztériuma által határozatlan időre, engedélyszám 25860-1/2013/KOIR) megjelölésű kerettantervből

<i>dőlt betűvel jelezve az új tantárgyi elnevezések</i>	JAVASOLT ÓRASZÁM							
	<i>1 – 2. évf.</i>		<i>3 – 4. évf.</i>		<i>5 – 6. évf.</i>		<i>7 – 8. évf.</i>	
	<i>NAT</i>	<i>KI*</i>	<i>NAT</i>	<i>KI*</i>	<i>NAT</i>	<i>KI*</i>	<i>NAT</i>	<i>KI*</i>
Magyar nyelv és irodalom								
Magyar nyelv és irodalom	14	14	10	10	8	8	6	6
Matematika								
matematika	8	8	8	8	8	8	6	6
Történelem és állampolgári ismeretek								
történelem					4	4	4	4
hon- és népismeret					1*****			
állampolgári ismeretek							1*****	
Etika / hit- és erkölcsstan	2*****		2*****		2*****		2*****	
Természettudomány és földrajz								
környezetismeret			2	2				
természettudomány					4	4		
kémia							3*****	
fizika							3*****	
biológia							3*****	
földrajz							3*****	
<i>átfogó természettudományos ismeretek</i>								12
Idegen nyelv								
első idegen nyelv			2	2	6	6	6	6
Művészetek								

ének-zene	4	4	4	4	3	3	2	2
vizuális kultúra/ alkotás	4	4	3	4	2	4	2	4
dráma és színház							1***	
Technológia								
technika és tervezés	2**		2**		2**		1**	
digitális kultúra			2**		2**		2**	
Testnevelés és egészségfejlesztés								
testnevelés	10****	8	10****	8	10****	8	10****	8
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)					2*****		2*****	
Kötelező alapóraszám	44		45		54		57	
Szabadon tervezhető órakeret	4		4		3		4	
Maximális órakeret	48	38	49	38	56	45	60	49
kincskereső órák		10		11		11		11

*Az oszlop a Kincskereső Tagiskola 1-8. évfolyamra vonatkozó tantárgyi struktúráját, valamint minimum óraszámait tartalmazza – 45 perces egységekre átszámolva, kétéves bontásban.

** A **technológia** (1-8. évfolyam) egyes tanítási területeinek integrált oktatása a Művészetek tanítási területeinek és a kincskereső óra kereteiben történik. A digitalizáció az **iskolai környezet természetes részeként jelenik meg**, ezért jellemzően a Technológia/digitális kultúra tanítási területeinek további témakörei az élő idegen nyelv (angol), környezetismeret/természetismeret, integrált természettudomány, magyar nyelv és irodalom, matematika, alkotás és kincskereső órák természetes részévé válik.

*** A **technika és tervezés tantárgy** (1-8. évfolyam) tananyagtartalmának integrálása az összevont tartalom miatt átnevezett (vizuális kultúra helyett) **alkotás** c. tantárgyban, illetve a komplex tantárgyként megjelenő **kincskereső óra** keretei között valósulnak meg. Az **alkotás** c. tantárgyban kerül megvalósulásra a **dráma és színház** (7. évfolyam) tananyag tartalma is.

**** A kincskereső órákban jelennek meg a **mindennapos testnevelés egyes tantárgyi elemei** is.

***** Az **osztályfőnöki** (5-8. évfolyam), az **etika** (1-8. évfolyam), a **hon- és népismeret** (5. évfolyam), **állampolgári ismeretek** (8. évfolyam) teljes tananyagtartalmát a mindennap megjelenő komplex tantárgy, a **kincskereső óra** foglalja magába.

***** A **kémia, biológia, fizika és földrajz tantárgyak** (7-8. évfolyam) tananyagtartalma integrálva, kiegészülve az **osztályfőnöki** (7-8. évfolyam) és az **etika** (7-8. évfolyam) bizonyos tantárgyi elemeinek integrált oktatásával, valamint a témához kapcsolódó szociális kompetenciák hangsúlyos fejlesztésével az összevont tartalom és az új tantárgyban megjelenő szociális kompetenciafejlesztés miatt az **átfogyó természettudományos ismeretek** elnevezésű tantárgyban kerül oktatásra.

FELHASZNÁLHATÓ ÉS AJÁNLOTT MÓDSZERTAN

A Kincskereső Tagiskola nevelési elképzeléseinek megvalósításához elengedhetetlen a munkatársak magas színvonalú és korszerű szakmai képzettsége, innovatív személyisége, empátikus és jó konfliktuskezelő készsége, valamint az a csapatszellem, amely lehetővé teszi az egyéni szakmai szabadságra építő közös felelősségvállalást.

A Kincskereső Tagiskola nevelési-oktatási módszereit a szociális kompetencia fejlesztésének központba helyezése határozza meg. Alapvető, hogy az itt dolgozó pedagógusok különböző kommunikációs és konfliktuskezelő technikákat ismerjenek és használjanak készségszinten.

Az adott korosztály számára alkalmazható módszerek:

- Erőszakmentes kommunikáció vagy együttműködő kommunikáció módszere
- Helyreállító (resztoratív) technikák
- Közvetítő, egyeztető (mediátori) módszerek
- Rávezető, segítő (facilitátori) módszerek
- Saját állapot érzékelése, testtudat (a fejlesztésben alkalmazott módszerek)
- Tanári hatékonysági modell (pl. Thomas Gordon által kidolgozott)

Ugyanilyen fontosak az oktatás során alkalmazott differenciáló tanítási módszerek, ezeken belül is a képesség és tudásszintek szempontjából heterogén összetételű csoportoknál is alkalmazható differenciáló eljárások magas szintű ismerete és tudatos használata.

Javasolt, elemeiben alkalmazott módszerek:

- A differenciálási módszertan
- Howard Gardner-féle többszörös intelligencia modellre épülő differenciálás
- Kooperatív tanulás (Spencer Kagan által kidolgozott)
- Meixner-módszer (Meixner Ildikó diszlexia, diszgráfia prevenció és reedukációs módszertana)
- Montessori-módszer eszközökre épülő differenciáló módszertana
- Mozgásfejlesztő módszerek (pl. Alapozó terápia)

- Programozott és individualizált programok módszertanai (pl. Dalton-plan, Jenaplan)
- A projektpedagógia módszerei
- Tanulásmódszertani technikák (pl. Oroszlány Péter-féle tanulásmódszertan)
- Winkler Márta tapasztalati pedagógiája⁵

TANANYAG

A tananyagválasztás meghatározó eleme a törvényi előírás. Az iskola pedagógiai szemléletét, egyedi megoldásait is figyelembe kell venni.

TÉMAVÁLASZTÁS ÉS TANANYAG-STRUKTÚRA

Különös gondot kell fordítanunk a tanulók tanulási motivációjának optimális szinten tartására. Ebben a folyamatban kiemelt szerepet kap a gyerekek érdeklődésének felébresztése, megtartása és folyamatos szélesítése, bővítése.

A tantervi követelmények megvalósításához a tanítók – a kerettantervre és a kollégák tapasztalataira alapozó – tananyagot állítanak össze, amely óráról órára figyelembe veszi a gyerekek által kínált témákat, ötleteket is. Így módot adunk a tanulóknak arra, hogy aktív, sőt alkotó részesei legyenek a tanulási-tanítási folyamatnak. Az iskola immár hagyományosnak tekinthető tudásszerző és tudásmegosztó tevékenysége a kincsgyűjtés, amely által megvalósíthatóvá válik a Kincskereső Tagiskola célkitűzése, hogy a tanulás-tanítás élményszerűvé váljon. A tanulás-tanítás a gyermek világából indul ki. A problémaközpontú feladathelyzetek, az életkornak és érdeklődésnek megfelelő értékes ismeretterjesztő és irodalmi szövegek alkalmazása a munka örömeit biztosítják. Mindez a személyiség pozitív irányú fejlődésének részévé válik. Eközben azonban a pedagógus által meghatározott oktatási cél sem szorul háttérbe.

A Kincskereső Tagiskola törekvése, hogy a növendékek harmonikus személyiségfejlődését támogassa. Az oktatási feladat megvalósítása ennek a tágabb célnak fontos, de nem kizárólagos eleme.

A tananyag kialakításának és az óraszámok meghatározásának főbb szempontjai a kerettantervi előírások figyelembe vételén túl a következők voltak: a tanulók életkori sajátosságai, a tantárgyak egyenrangúsága és transzfer hatása, a tananyag komplex elrendezése, illetve az adott osztályfokon megjelenő idegennyelv-tanulás másfajta élményhez, újfajta motivációhoz juttatja a tanulóinkat.

⁵ Adaptált szövegrészlet a „A szociális kompetenciák fejlesztésére épülő alternatív, alapfokú kerettanterv általános iskolai intézmények számára” (engedélyezve: Emberi Erőforrások Minisztériuma által határozatlan időre, engedélyszám 25860-1/2013/KOIR) megjelölésű kerettantervből

A differenciált tervezés és a gyerekek érdeklődését figyelembe vevő oktatás nem nélkülözheti a folyamatos kiegészítő források feltárását, valamint a gondosan összeállított egyedi feladatsorok, gyakorlóanyagok elkészítését.

A TANKÖNYV- ÉS TANESZKÖZ-VÁLASZTÁS SZEMPONTJAI

Helyi tanterveinket nem tankönyvekre építettük. Minden pedagógus – a tantárgyi munkaközösséggel konzultálva – maga választhatja meg a taneszközöket az alábbi elvek figyelembe vételével:

- A választott tankönyv a törvényi előírások figyelembe vételével feleljen meg a Kincskereső Tagiskola szellemiségének, értékrendjének.
- A taneszköz kiválasztásánál a pedagógus legyen tekintettel az adott osztály érdeklődésére, képességeire.
- A taneszköz legyen igényes mind tartalmi-módszertani, mind formai szempontból (pl. értékes irodalmi szövegek, magas színvonalú, a gyerekek életkorának megfelelő illusztrációk).

A gyerekek tanulásban való elköteleződését a pedagógusok kiegészítő anyagokkal is segítik, amelyek egyéb tankönyvek, könyvek, egyedi segédanyagok formájában kerülnek eléjük.

A SZEMÉLYISÉG KIBONTÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Módszertani kultúránk sokszínűségével szolgáljuk a személyiségfejlesztést a tanulási és a szabadidős helyzetekben is. A tanulók egyedi szempontjainak differenciált érvényesítése érdekében sokféle munkaszervezési eljárást és munkaformát alkalmazunk. A tanulók eltérő személyiségfejlődési üteme, különböző adottságaik, eltérő motivációs bázisuk is indokolják ezt.

Ilyenformán a fejlődés lehetőségét minden gyermek számára igyekszünk biztosítani. Esélyt adunk a hátránnyal indulóknak arra, hogy behozhassák lemaradásukat, felzárkózhassanak társaik mellé.

Ugyanakkor a sok egyéni szempont figyelembe vételével nem mondunk le a közösségi megoldásokról; a csoportdinamikát és a társas kapcsolatok motiváló erejét is felhasználjuk fejlesztő munkánk során.

Amennyiben lehetséges, az egyes tanulók egyéni szükségleteihez, tapasztalataihoz, ismereteihez, képességszintjéhez igazítjuk:

- az elsajátítandó tananyag tartalmát és szerkezetét;
- az oktatási módszereinket, a munkaformákat, a szervezés és az irányítás módját;
- az információszerző tevékenység folyamatának felépítését;
- a nevelés stílusát;
- a munkavégzés ütemét, tempóját, illetve a pihenés és az aktív tanulás arányát;
- a feladatok kiválasztását, a tanári segítségnyújtást, az önállóság fokának meghatározását, az ellenőrzés és értékelés megvalósítását.

A differenciált tanulásszervezés terén a következő szempontokra különösen figyelünk:

- A tanulók egyéni jellemzőivel, társas viszonyrendszerükkel mindig számolnunk kell.
- Olyan szervezési megoldásokat részesítünk előnyben, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- A tanulásszervezés meghatározó szempontjának tartjuk a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatását.
- Az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportoktatásban, a tanulók páros, részben és teljesen egyéni, individualizált oktatásában) a tanulók tevékenységeit, önállóságát, kezdeményezését, problémamegoldásait, alkotóképességét állítjuk előtérbe.
- Az oktatási folyamat megszervezésénél a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárására törekszünk, lehetőséget biztosítunk esetleges tévedéseik korrigálására és tudásuk átrendeződésére.

Az oktatási folyamat során törekszünk a következő szempontokat, értékeket érvényesíteni:

- Egyéni tanulási utak biztosítása
- Szorongásmentes légkör, egymást tisztelő kommunikáció
- Változatos tanulásszervezési módok alkalmazása
- Csoportra szabott témacsoportos oktatást alkalmazása – a projekt jellegű oktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása során
- Az együttműködést igénylő (kooperatív) tanulási formák minél gyakoribb és változatos formáinak alkalmazása
- Az ismeretek integrált, összefüggéseket megmutató, holisztikus szemlélete
- Az önismeretet, pozitív énképet, és a folyamatos önfejlesztést, önszabályzást szolgáló értékelés

A fenti szempontok is indokolják, hogy az egyéni megoldást alkalmazó Pedagógiai programunk, amely a szemléletünket és gyakorlatunkat is tartalmazza, a törvényi előírásokhoz képest újragondolja a tananyagstruktúrát, tantárgyszerkezetet, és az engedélyezett határokon belül módosítást hajtson végre.

INKLÚZIÓ, INTEGRÁCIÓ

Az esélyegyenlőség biztosításának igénye, az együttnevelés vállalása, az inklúzió megvalósítása a kezdetektől tudatosan választott utunk.

Nevelő, oktató, fejlesztő tevékenységünk minél optimálisabban kívánja biztosítani a különleges bánásmódot igénylő (sajátos nevelési igényű; beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő; kiemelten tehetséges) tanulók számára az igényüknek megfelelő egyénre szabott differenciált ellátást, és az ehhez szükséges tárgyi, személyi feltételrendszert. A mindenkori közoktatási, törvényi és pedagógiai körülmények, az adott személyi és tárgyi feltételrendszer, az aktuális osztályok létszáma, összetétele és a csoportdinamika behatárolja és meghatározza az arányokat.

A gyerekek alapos megismerése, képességeik, részképességeik és szociokulturális háttérük figyelembevételével alakulnak ki az aktuális fejlesztési célok, amelyek megvalósítása minden tanévben kiemelt feladat.

Az inkluzív pedagógia megvalósítását segítő elemek pedagógiai szemléletünkben:

- Az óravezetés igazodik a gyerekekhez; a gyerekek személyiségéhez igazodó munkára törekszünk.
- Rugalmas, a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő programot alkalmazunk az SNI tanulók számára.
- A pedagógusok és a fejlesztőpedagógus, logopédus és az SNI gyermekek esetében bevont gyógypedagógus között partneri a viszony, közös a tervezés.
- A változtatást igénylő gondok esetén együtt változtatunk.
- A szakemberek javaslatait beépítjük a pedagógiai folyamatokba.
- Differenciáló, önértékelésre is alkalmas pedagógiai módszerekkel dolgozunk.
- Tudatosan segítjük a különböző csoportokba való beilleszkedést.
- A szülőket aktívan bevonjuk az iskola életébe, a közösség feladataiba, programjainkba.
- A szülőkkel együttműködve készítjük el a pedagógiai véleményt és a gyerekek fejlesztési tervét.

A FEJLESZTŐ MUNKA IRÁNYELVEI

Az integráció vállalása, az, hogy az iskolában a tanulók együtt játszanak, együtt tanulnak szokatlan megjelenésű, viselkedésű vagy eltérő adottságú, képességű társaikkal, az átlagosnál is hangsúlyosabbá teszik a gyermekek toleranciára és elfogadásra való nevelését. Arra törekszünk, hogy diákjaink megtapasztalják és megértésék, hogy minden személyiség, akkor is, ha sok vonatkozásban más, mégis egyformán értékes és fontos.

1988 óta a tagiskola vállalt feladatai közé tartozik, hogy a pedagógiai programban meghatározott csoportalakítási szempontok alapján minden osztály 6-8 ép értelmű, különleges bánásmódot igénylő gyermeket befogad.

Az érzékszervi és testi fogyatékos gyermekek esetében különös hangsúlyt helyezünk az utazó gyógypedagógussal és a szülővel való rendszeres kapcsolattartásra. A sajátos nevelési igényű gyerekekkel gyógypedagógus, illetve fejlesztőpedagógus is foglalkozik. Fejlődésüket fokozott figyelemmel kísérik a pedagógusok és a pszichológus-konzulens.

A team-munkára azért is különleges szükség van, hogy ez a munka ne szűküljön le pusztán a célirányos fejlesztési feladatokra, hanem mindenkor előtérben maradjon a harmonikus személyiségalkulás komplexebb, hosszútávon érvényesülő szempontrendszere. A szakmai kompetencia messzemenő figyelembe vételével történik a tanulók vizsgálata, ha ez indokolt – a szülő beleegyezésével – az iskolán kívül, a megfelelő szakellátó helyen. Több esetben külső szakemberek bevonása is szükséges; vannak, akik iskolán kívül részesülnek terápiában.

A szülők folyamatos és megkülönböztetett tájékoztatást kapnak gyermekük épüléséről, előrehaladásáról. Történik ez úgy, hogy az érintett felnőttek reálisan lássák gyermekük fejlődési kapacitását, annak lehetőségeit és korlátait egyaránt, valamint azokat az erőfeszítéseket, amelyeket a gyermekek és nevelőik tesznek. Az ilyen gyerekek jelenlétének köszönhetően az osztály többi tanulója számára a tolerancia nem csak a szavak szintjén jelenik meg, hanem a saját – konfliktusokkal terhelt – tapasztalataikon keresztül épül be személyiségükbe.

A sajátos nevelési igényű tanulók számára három hónapos – fél éves időtartamra fejlesztési terv készül a fejlesztő pedagógus koordinálásával. A fejlesztési terv egy jövőbeli cselekvés lépéseit, módszereit, a szükséges környezeti feltételeket rögzíti. Ennek segítségével valósul meg a tanuló egyéni adottságaihoz, a sérülés jellegéhez igazodó specifikus fejlesztés.

TEHETSÉGGONDOZÁS

Néhány tanulónál bizonyos részterületeken már igen korán mutatkoznak a kiemelkedő képességek első jelei. Ezeknek a területeknek, tehetségeknek a támogatása elsősorban a tanórai differenciálás keretében történik. A korai, intenzív, erősen célirányos tehetséggondozás azonban nem tűnik célravezetőnek az ő esetükben sem, mivel az adott életkorban (6–14 év) mindennél fontosabb a harmonikus személyiségfejlődés biztosítása, amelyhez sok játék, közös élmény, gondtalan együttlét szükséges. A magasabb évfolyamokon a tehetséggondozás segítésére (a tanórai differenciáláson túl) különböző délutáni foglalkozások, versenyekre felkészítő foglalkozások szolgálnak.

Vannak olyan szociális képességek, szokások, magatartásformák, amelyeket, ha ebben az életkorban nem sajátítanak el a gyerekek, akkor szinte soha többé nem lesz rá módjuk. A Kincskereső Tagiskola célja az, hogy a "tehetségcsírák" gondos ápolása mellett biztosítsa növendékei számára a tartalmas, igazi gyerekkort.

A versengés áthatja az emberi életet, meghatározója a gyerekkornak is. Kiben erősebben, kiben gyengébben munkálkodik ez a késztetés. A nevelés kiváló, de kétélű eszköze az, ha tanulók becsvágyát, győzni akarását a tanulás szolgálatába állítja a pedagógia.

Iskolánkban pedagógiai elveinknek megfelelően a teljes személyiség harmonikus fejlődését figyelembe véve élünk a versengés kínálta ösztönző erővel. Nem tartjuk szerencsésnek az egyéni ambíciók szélsőséges, túl korai erősítését, kihasználását. Különösen fontosnak tartjuk a versengés és kollaboráció/kooperáció/együttműködés életkornak megfelelő jó egyensúlyát.

Házi versenyekben törekszünk a jó arányokra, a stressz minimalizálására, a nem túlzó érzelmi terhelésre. A kerületi és országos versenyek esetében a szülőkkel konzultálva, egyéni szempontokat mérlegelve, a fokozatosságot szem előtt tartva ajánljuk tanulóinknak a részvételt.

A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS KIEMELT TERÜLETEI

SZOCIÁLIS KOMPETENCIÁK

Minden kritikai megfontolásunkkal együtt tudomásul kell vennünk, hogy a - hagyományosan az iskola által közvetített ismeretek és bizonyos képességek is – egyre inkább megtanulhatóak az iskola és a pedagógusok segítségével nélkül.

Vannak azonban olyan készségek, tudások, amelyek csakis személyesen, csoportban, értő nevelő segítségével sajátíthatók el. Ilyenek a szociális kompetenciák, mint például az alkalmazkodás, az együttműködés, a másik iránti bizalom, az önbecsülés, a pozitív énkép, a tolerancia, a szolidaritás, az igényes kommunikáció-metakommunikáció.

Pedagógiai munkánkban egyre tudatosabban és célirányosabban kell e területekkel foglalkoznunk, mivel tapasztalataink azt mutatják, hogy a hozzánk érkező újabb nemzedéknél egyre markánsabb deficit tapasztalható e téren. Ezek kiépítésében a pedagógusoknak továbbra is nagy, sőt egyre nagyobb szerepe lesz.

Iskolánkban mindig tudatosan figyeltünk a csoportépítésre, az utóbbi években még több gondos odafigyelést, elemzést, közös megbeszélést, együttműködést kíván a helyzet. Az osztályok karaktere, dinamikája, a létrejött feszültségek, konfliktushelyzetek határozzák meg, hogy melyik részterület fejlesztésére fókuszálunk egy adott időszakban.

A felsőbb évfolyamokon felmerülhet a csoportok átalakulása (esetleg lesznek diákok, akik sikeresen felvételiznek hatévfolyamos gimnáziumba, helyükre új osztálytársak kerülhetnek).

Ezért (is) fontos, hogy a csoportfejlődés folyamata minden évfolyamban kiemelt figyelmet kapjon.

A szociális kompetenciák tervszerű és tudatos fejlesztésének egyik legfőbb helyszíne az iskolánkban kialakított úgynevezett kincskereső óra. Ezeken az órákon lehetőség adódik a közösséget érintő aktuális problémák feldolgozására is.

A kincskereső órákon a társas kapcsolatok fejlesztése a következő főbb területeken zajlik:

- önismeret, önbecsülés, önkifejezés
- érzések-érzelmek kommunikálása, azonosítása, félelem, indulatkezelés
- az öröm és az öröm megosztásának képessége
- empátia, tapintat és asszertivitás
- nemtetszés, elfogadás, szolidaritás kifejezése
- a megaláztatás és önbecsmérlés problematikája
- a kritika vagy a népszerűség kezelése, elviselése
- segítségnyújtás, gondoskodás jó formái
- defókuszálás, elfogadás, belátás
- magány, ismerkedés, barátkozás, őszinteség
- együttműködés, bevonódás, felelősség
- kulturált vita, differenciált véleményalkotás, érvelés
- konfliktuskezelés, kompromisszumkészség
- konstruktív véleményalkotás, előremutató megoldási módok
- testbeszéd, kulturális különbségek a metakommunikációban
- szerepek és viselkedés – helyszínek és szabályok
- társadalmilag elvárt viselkedés, társas szabályok, udvariasság
- a média és digitális kultúra kommunikációs szabályai, "etikettje"

Iskolánkban az etika nem elkülönült tantárgy a 6-14 éves tanulók számára, hanem a tanórákon, a kincskereső foglalkozásokon és a szabadidős tevékenységek során folyamatosan szerzett élmény- és ismeretanyag. Legfőképpen pedig – néha megszenvedett és hosszasan, alaposan feldolgozott – tapasztalat.

Az iskolában adódó számtalan nézeteltérést a pedagógusok – a "ne árts a másiknak" alapelvét figyelembe véve – elsősorban nem hatalmi szóval intézik el, hanem módot adnak a gyerekek konfliktusainak olyan megoldására, amelyben mindkét fél szempontjai teret kapnak. A felnőttek világában érvényesülő morális elvárásokat és a demokratikus gyakorlatot a Kincskereső Tagiskola természetesen nem tudja megvalósítani, hiszen a gyerekek életkori sajátosságai nem is teszik ezt lehetővé.

Mód van azonban sokféle, a társas együttélést segítő technika kipróbálására, annak megélésére, hogy fejlődésük során egyre sikeresebben, tudatosabban vesznek részt erkölcsi megfontolást kívánó helyzetekben, dilemmákban, konfliktusokban.

E nagyfokú tudatosságot kívánó tapasztalatszerzési folyamat főbb elemei a következők:

- Felelős mintaadás, tudatos példamutatás, közös elemzések
- Minél több lehetőség biztosítása a demokratikus technikák fokozatos elsajátítására, ezek gyakorlására
- Az irodalmi művek nyújtotta lehetőségek kiaknázása az erkölcsi nevelés terén
- A szükséges szociális, elemző és problémamegoldó kompetenciák fejlesztése – úgymint önismeret, defókuszálás, vitakultúra, konfliktuskezelés
- Biztosítanunk kell, hogy a tanulók fokozatosan bővülő mértékben részt vehessenek a különböző szintű, életüket befolyásoló döntési folyamatokban
- A gúny, az intrika, a piszkálódás, a kirekesztés, a verbális agresszió különböző megnyilvánulási formáinak felismerése és egyre tudatosabb elutasítása
- Segítjük a közösségi média, az okos telefonok, a képrögzítés különböző változataiban rejlő veszélyek felismerését, kezelését

Az egész közösséget (osztályt vagy iskolát) érintő konfliktusok, normaszegések és rendbontások kezelésekor érvényesítjük a resztoratív (helyreállító/jóvátételi) szemlélet főbb elveit:

- A normasértés nem pusztán szabályszegés, hanem konfliktus és a „béke” megbomlása, amit az elkövetőnek helyre kell hoznia, jóvá kell tennie
- Az egész közösséget érinti, ezért az egész közösséget (a közösség képviselőit) érdemes bevonni a feldolgozásba-megoldáskeresésbe.
- A jóvátétel csak olyan módon, olyan cselekménnyel történhet, amelyet a sértett és a közösség is elfogad
- A tett nem azonos az elkövető személyével (ezáltal elkerülhető a megbélyegzés)
- A konfliktus egyúttal lehetőség is, például valamilyen érték megerősítésére, valami újnak a megalapozására
- A másik ember tiszteletben tartása, elfogadása
- Együttműködés keresése
- Alapvetően jövő- és megoldás-orientált, hit a változásban

Nemcsak a gyerekeknek, hanem a szülőknek is közvetíteni és tudatosítani kell a fentebb felsorolt elveket.

MŰVÉSZETI NEVELÉS

A vizuális nevelés és az ének-zene átszövi, kiteljesíti és örömmel, művészeti tartalommal nemesíti a mindennapi tevékenységet, tanulást, munkát.

A fogalalkozásokra, tanórákra való felkészülés során igyekszünk tapasztalatot szerezni arról, hogy hogyan tudjuk az ötleteinket végiggondolt tervekké formálni, s ezeket kivitelezni. A

megvalósítás során igyekszünk egyensúlyt teremteni a spontaneitás és a tudatosság között. A tartós érzelmi ráhangolódás, a szépség és harmónia iránti fogékonyság kialakítása is alapvető célunk.

Támogatjuk a gyerekeket abban is, hogy időről időre merjenek a megszokott keretek közül kilépni, a sematikus megközelítést próbáljuk kerülni. Minél több képalkotó technika, eljárás megismertetésével szeretnénk elérni, hogy minden gyerek megtalálja a neki megfelelő vizuális kifejezési módot.

Igyekszünk minél több, a művészeti tárgyakkal fonódó komplex órát és projekt jellegű foglalkozást tartani.

A TANULÁS TANULÁSA

Minden foglalkozás céljának és a minden pedagógus feladatának tekintjük azt, hogy a tanulókat felkészítse az önálló tanulásra. Egyik legfőbb célunk, hogy tanulóink megfelelő önismeretre tegyenek szert, önmegfigyelésre is képesek legyenek és ki tudják alakítani saját tanulási stratégiájukat. Szükséges, hogy felismerjék egyéni képességeiknek és készségeiknek erős és gyenge pontjait.

Diákjainkat bevonjuk a tanulási-tanítási folyamatba, aktív részvételükre, önkifejezésükre folyamatosan építünk. Változatos tanulási helyzetek létrehozásával érjük el, hogy az így megszerzett tudást képesek legyenek alkalmazni különböző élethelyzetekben.

A szerteágazó, nem beágyazott ismeretek integrálása, strukturálása és a kritikai gondolkodás igényének megalapozása a gyerekek életkorának előrehaladtával egyre nagyobb szerepet kap.

A következő tanulási készségek, képességek kialakításában és fejlesztésében minden osztályfokon segítséget nyújtanak a tanítók, a szaktanárok, az osztályfőnökök, a fejlesztő pedagógus és szükség szerint a pszichológus konzulens:

- egyénileg vagy csoportosan történő saját tanulás megszervezése
- idővel való gazdálkodás
- önálló információgyűjtés és lényegkiemelés
- önálló és önfegyellemmel folytatott tanulás
- kitartás a tanulási folyamat során
- figyelemösszpontosítás huzamosabb időn keresztül
- akadályok megszüntetése az eredményes tanulás érdekében
- alapvető készségek megszilárdítása (írás, olvasás, számolás, írás, jegyzetelés, digitális eszközök használata, stb.)
- az új tudás és készség elérésének, megszerzésének, feldolgozásának és használatának igénye; a tanulás céljának mérlegelése, elfogadása, belátása

- önismeret, önértékelés
- információ, tanácsadás, segítség és támogatás kérése, illetve elfogadása
- a többi tanuló segítése; tudásátadás az életkornak megfelelő szinten
- A digitális eszközök hatékony és kritikus alkalmazása a tanulás során

KÖRNYEZETI NEVELÉS - EGÉSZSÉGVÉDELEM

Valljuk, hogy környezettudatos állampolgárok nevelését minél kisebb korban érdemes elkezdni, hogy világméretűben, szemléletmódjában meghatározó legyen a környezetért felelősséget érző magatartás és életvitelüket is eszerint alakítsák majd. Alsó tagozatban nagyobb hangsúly van a személyes példákön, a gyakorlati jellegű tevékenységeken, ötödik osztálytól nyolcadikig pedig egyre tudatosabban mélyítve el az elméleti alapokat, megláttatni, fölfedeztetni velük az összefüggéseket, egyre több fenntarthatósággal kapcsolatos program szervezési feladatába bevonva őket.

Iskolánk működésében sok olyan elem van, amelyre környezeti nevelésünket építhetjük. Ilyen az iskolaudvar mindennapos használata, a természetes anyagok felhasználása a kézműves tevékenységek során, a szelektív hulladékgyűjtés, a természeti változásokhoz kapcsolódó ünnepeink. Nagy fontosságot tulajdonítunk a környezeti nevelésben az emberi kapcsolatoknak – tanárok, diákok, szülők és a környezeti neveléssel foglalkozó intézmények között.

A környezeti nevelésnek sok színtere és lehetősége van iskolánkban: minden tantárgy tartalmaz olyan témaköröket, amelyeknek környezeti nevelési aspektusai is vannak. Az iskolánkra jellemző tananyag-feldolgozás (kincsgyűjtés-kincsmesélés, csoportmunka, kiselőadás, nagyobbaknál digitális prezentáció) is mélyíti a tanulók környezeti tudatosságát. Az osztályok minden évben kirajzáson, természetjáráson vesznek részt. A tanév folyamán is többször kerül sor kirándulásra természeti környezetbe, a felsőbb évfolyamokon egy-egy terepgyakorlatra illetve környezeti neveléshez kapcsolódó múzeumlátogatásra is.

Az iskolai egészségfejlesztés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely egyaránt irányul a pedagógusok és tanulók ismereteinek bővítésére, korszerűsítésére.

Egészségnevelési programunk sajátos elemei:

- Tanulóink vitaminszükségletét a gyümölcslánc biztosítja, amely minden nap friss gyümölcshöz, zöldséghez juttatja a gyerekeket.
- Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a testedzésnek, a szabadidő hasznos eltöltésének, a testi higiéniének, a lelki egyensúly megteremtésének.

- Nagy gondot fordítunk egész nap, a szabadidős tevékenységek folyamán kiemelten, a mozgásra, a szabad levegő végzett tevékenységekre.
- Nagy népszerűségnek örvendenek iskolánkban a sportprogramok. Hagyományos rendezvényeink a természetköszöntő akadályverseny, a mezei futás és a pünkösdi királyválasztás. A kirándulások, túrák napjai is az egészséges életmód jegyében telnek el.
- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek tervszerű elsajátíttatása - a gyakorlati tennivalókra fókuszálva a mindennapi élethez kapcsolódóan, az életkori sajátosságokat figyelembe véve, az osztályfőnökök, az érintett szaktanárok és a balesetvédelmi felelős feladata.

MOZGÁSFEJLESZTÉS - MINDENNAPOS TESTNEVELÉS

Úgy véljük, a kampányszerű alkalmak helyett a mindennapi mozgáslehetőség alapozza meg a gyerekek felnőttkori mozgásigényét, biztosítja egészséges fizikai fejlődésüket és segíti a közösségbe illeszkedésüket.

Iskolánkban ezért mindig jelentős szerepe volt és van a mozgásnak. A testnevelés órákon megvalósuló irányított munkákon, játékokon kívül a sportkörökben, a népi tánc foglalkozásokon, a közös kirándulásokon és az akadályversenyeken spontán játékokra, különböző mozgásfajták kipróbálására is lehetőség nyílik. A gyerekeknek a tanítási órák között (a tizenöt, illetve harminc perces szünetben) is módjuk van frissítő mozgásos játékokra. Fogócskáznak, ugróköteleznek, fociznak, kosárlabdáznak, pingpongoznak, fára másznak, hisz az időjárástól függetlenül szinte minden nagyszünetet az udvaron töltenek.

A tanév során többféle bajnokságot rendezünk, pl. Mezei Csapat-futóbajnokság, pünkösdi királyválasztás (felső tagozaton differenciáltabb, nehezebb feladatokkal) – a fiúk fizikai feladatokban vetélkednek, a lányok táncolnak –, vagy a gyerekek szervezte asztalitenisz és focibajnokság, kidobós bajnokság.

A tanév folyamán többször is szervezünk sportfesztivált, sportnapot. Téli időszakban (időjárás függvényében) testnevelési óra keretében korcsolyázni visszük a gyerekeket.

Testnevelési óra keretében külsős sportprogramokat szervezünk (pl.: falmászás, síelés, kenuzás).

Ösztönözzük a sportegyesületi edzésekre járást is. A legutóbbi felmérésünk szerint tanulóink kétharmada jár különböző edzésekre.

Az iskola a meghatározott mérési időszakban és mérési módszer alkalmazásával tanévenként, valamennyi évfolyamára kiterjedően, a nappali oktatás munkarendje szerint felkészülő tanulók részvételével megszervezi a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát. A mérés és vizsgálat lefolytatható egyszeri alkalommal és megszervezhető

legfeljebb két hónapig terjedő időszakra is. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa végzi.

A családi kirándulások, a természeti környezet felfedezésére szánt 1 – 5 napos alkalmak, a természetköszöntő és -búcsúztató, valamint a mezei csapat - futóverseny és a pünkösdi királyválasztás közkedvelt rítusai életünknek. Ezek időkeretét minden évfolyamon a heti 1 testnevelés óra kiváltásával biztosítjuk.⁶

HAGYOMÁNYOK, RÍTUSOK

Iskolánkban kiemelt szerepet kap a magyar kultúra, azon belül a népi kultúra értékeinek hiteles, átélhető, magas színvonalú közvetítése – természetesen a gyerekek életkori sajátosságait, a családi háttérrel mindig figyelembe véve.

A Kincskereső Tagiskola áttekinthető kisközösség, így sok szempontból olyan közeg, amelyben a régi közösségi hagyományok valamilyen formában még érvényesen működni, illetve hatni tudnak. Egy városi iskola környezete, tanárainak és diákjainak élethelyzete nagyon sokban különbözik a régi faluközösségtől, de igyekszünk a népi szokásrend tartalmának sok elemét megérteni és megtartani, majd annak formáját saját helyzetünkhöz igazítani. Iskolai ünnepeink hagyománya fokozatosan alakult ki; kis mértékben folyamatosan módosul is, úgy, ahogy a változó világ és a folyton módosuló közösség alakítja.

ÁTÉLT ÜNNEPLÉS

Az iskolánkban megtartott népi ünnepekkel lehetőséget szeretnénk adni arra, hogy a gyerekek teljes személyiségükkel vegyenek részt a készülődésben és az ünneplésben is, és ezáltal megismerjék a közösségben megült ünnep erejét. Egy ünnep akkor jelent igazán élményt, ha azt gondos előkészület előzi meg: a gyerekek ilyenkor módjuk van személyesen tenni valamit az ünnepért (tárgyakat készíteni, énekeket, táncokat tanulni), és közben alkalmuk van megismerni a szokás eredetét és elgondolkozni az ünnep tartalmáról. Az ünneplésnek pedig olyan formáit igyekszünk megtalálni, amelyekben mindenkinek megvan a maga tevékeny, rögtönzésre is teret adó szerepe, bár időnként az olyan betanult, előadásszerű elemeknek is megvan a helye, mint a negyedik osztály András-napi tánca vagy a lányok pünkösdlője.

⁶ 2011. évi CXCV. törvény 27.§ (11)

AZ ÜNNEPEK ADTA KERETEK

Ünnepeink rendje az elmúlt harmincöt év alatt már kialakult, így a felnövekvő osztályok évről évre egyre otthonosabban mozognak annak formái között. Az évfolyamok különböző szerepet kapnak az egyes ünnepekben, így a kisebbek előre láthatják, hová fognak nagyobb korukra eljutni. A hagyományok a nagyokról a kisebbekre szállnak. Ezek a közösen előkészített és megült ünnepek is hozzájárulnak ahhoz, hogy növendékeinkben kialakuljon és konkrét jelentést kapjon az azonosságtudat, amelyet ők egyszerűen így fogalmazznak meg: „Kincskeresős vagyok!”

Az ünnepek és a rájuk való készülődés az egész iskolaévet áthatják, sajátos ritmust adva életünknek. Egy-egy felkészülési folyamat során az éppen soron lévő ünnep kerül az iskolai élet középpontjába: e köré csoportosulnak a kiegészítő tananyagok, ezzel kapcsolatban olvasnak, írnak, számolnak, dramatizálnak, rajzolnak, furulyáznak a gyerekek, erről szólnak a kincskereső órák, erről szól az iskolai élet.

A NEVELŐK SZEREPE

Nem elhanyagolható a nevelők szerepe a hagyományok közvetítésében. Csak az tud értéket hitelesen átadni, akinek ahhoz személyes köze van, aki azt fontosnak tartja. Lényeges, hogy minden kollégánk, aki ezt az utat választja, találja meg a formát, a módszert, ahogyan ő tudja megközelíteni az ünnepet, ahogyan személyessé tudja azt tenni a maga számára is. Az együtt megalkotott rítusok átélésében is évről évre mindig nagyon fontos az a változatosság, amely a nevelők és osztályaik eltérő, színes karakteréből fakad.

A SZERVEZÉS

Meg kell még említeni, hogy a közös iskolai ünnepek sikeréhez elengedhetetlen a körültekintő, alapos szervezés. Az egész tantestület részt vesz az előkészítésben és lebonyolításban. Tapasztalataink szerint a jól sikerült ünnep öröme megéri az alapos előkészítést, munkát, fáradtságot. Idősebb diákjaink egyre nagyobb szerepet kapnak ebben a szervezőmunkában. Figyelünk, számítunk az ő kezdeményezéseikre, ötleteikre is.

AZ ÁLLAMI MEGEMLÉKEZÉSEKEN KÍVÜL MEGTARTOTT ISKOLAI ÜNNEPEK, ESEMÉNYEK ÉS JELES NAPOK

- Évnyitó a tanárok műsorával
- Szüreti mulatság
- Természetbúcsúztató
- András-napi bál

- Advent, lucázás és betlehemezés
- Farsang
- Versünnep
- Kiszézés
- Húsvét
- Házi tanulmányi versenyek
- Mezei csapatfutóverseny
- Természetköszöntő
- A kirajzás hete
- Szülők napja
- Pütkösi körjátékok és királyválasztás
- Tanévzáró ünnepély a végzős osztály műsorával

RUGALMASSÁG, ÚJÍTÁS

Az emberi érintkezési formák, a nyelvi, technikai és tárgyi környezet nagyarányú változásairól tudomást kell vennünk. Gyors tempóban új és új kihívások jelennek meg az iskola világában is. A pedagógusoknak figyelemmel kell követniük, értelmezniük, elemezniük, adott esetben alkalmazniuk is kell a környezetükben megjelenő új jelenségeket, még akkor is, ha ezekkel kapcsolatban ellenérzéseik, kétségeik fogalmazódnak meg.

Mindez nyitottságot, tudatosságot, rugalmasságot, folyamatos adaptációt és megújulást kíván a tantestülettől a módszerek, az eszközök, a kommunikáció és a tananyag szintjén is.

Napjainkban egyre kevesebb a gyerekek lehetősége arra, hogy valódi, kézzel fogható, több érzékszervvel megtámogatott tapasztalatszerzésben legyen részük. Az iskolába lépő gyerekek kevesebbet játszanak, mint régen – mozgáskultúrájuk, önellátásuk szintje feltűnően gyengébb, mint a Kincskereső Tagiskola létrejöttékor volt. Ők már egy a világhálón felnövő nemzedék tagjainak gyermekei. A környező világ aktív, cselekvéses megismerésének fontos fázisai, alapjai kimaradnak számukra. Egysíkú az érzékelés, az észlelés – a vizuális és fogalmi ingerek túltengnek. Mindez az iskolában, a tanulás során nehezebbé teszi a megértésnek, a rendszerezésnek, az általánosításnak azt a módját, amelyre az iskolarendszer épít.

Hagyományosan a gyerekek az iskolás kor előtt hatalmas, alapvetően praktikus jellegű, a közvetlen környezetükre vonatkozó tapasztalati anyagot gyűjtöttek be, amelyet az iskola segített pontosítani, tudatosítani, elemezni, rendszerezni, általánosítani, elvonatkoztatni. Tapasztalataink szerint manapság a gyerekek szerteágazó, néha egész különleges ismeretekkel érkeznek az iskolába, de önmagukról, társaikról és közvetlen környezetükről egyre kevesebb és esetlegesebb a tapasztalati élményük.

Számolnunk kell tehát ezzel az új helyzettel, s azzal is, milyen feladatokat ró ránk mindez. Egyre inkább vállalnunk kell olyan ismeretek átadását, olyan képességek fejlesztését is, amelyeket korábban az iskolába lépéskor adottnak tekinthettünk, mivel otthon, a családban kialakultak. A mozgásfejlesztés, a játéktanítás, mondókák, kiszámolók, ritmusgyakorlatok tanítása, az önellátás kialakítása mellett a konkrét matematikai típusú tapasztalatszerzésre (mérciskelés, öntözgetés, rendezés, csoportosítás, tájékozódás az időben, térben, stb.) is több lehetőséget kell adnunk. A hajdan közismert gyerekjátékok, gyermekmesék megismertetését is egyre nagyobb arányban kell beépítenünk óraterveinkbe.

DIGITALIZÁCIÓ, DIGITÁLIS OKTATÁS

Az információs társadalom, a digitális kor olyan lehetőségekkel és kihívásokkal jár együtt, amelyek alapjaiban változtatják meg a tanulási folyamatot, annak lehetőségeit és módszereit és a tanító szerepét is más megvilágításba helyezi.

A digitalizáció valamennyi fejlesztési területen megjelenhet, úgy mint a tanulás, a kommunikáció, a személyes és társas kapcsolatok, a matematikai-gondolkodási kompetenciák valamint a kreativitás terén. Ahhoz, hogy az informatikai eszközök fejlődése nyomán feltáruló lehetőségeket kiaknázzuk, a tanulók digitális kompetenciájának sokoldalú fejlesztése szükséges.

A digitalizáció az iskolai környezet természetes részeként jelenik meg, ezért az összes olyan foglalkozás természetes eszközévé válik – amelyen a tanulók adottságai, fejlettségi szintje már indokolják ezt. E környezetből kiindulva valósul meg az a fejlesztési folyamat, amelynek eredményeképpen a tanulók képesek lesznek a digitális környezetben felelősségteljesen tanulni, szórakozni, játszani, kísérletezni oly módon, hogy ismerik a digitális technológia előnyeit, veszélyeit, és képesek azt integrálni életük más területeire is.

A digitális oktatás kapcsán kiemelten fontosnak tartjuk a tevékenység-központúságot, a fokozatosság elvét és az életkori sajátosságok figyelembevételét.

A KÉSLELTETÉS SZAKASZA

- Ebben az életkori szakaszban a közvetlen tapasztalás kulcsfontosságú.
- Digitális eszközök bevezetésének késleltetése: a hiányos képességstruktúra fejlesztése a valós (nem pedig a virtuális) térben sokrétű tapasztalatszerzés által.
- Nagy hangsúly van a mozgásfejlesztésen, az érzelmi nevelésen, a szociális készségek, az önkifejezés, a beszédkészség és beszédértés fejlesztésén.

AZ ISMERKEDÉS SZAKASZA

- Megjelenik a digitális eszközhasználat és a virtuális tér.

- A szülőkkal való együttműködés nagyobb szerepet kap, létfontosságú a kölcsönös tájékoztatás és az őszinteség.
- Fontos a szülői és tanári példamutatás az eszközhasználat terén.
- Közös szabályokat hozunk az eszközökkel és a virtuális jelenléttel kapcsolatban.

A JÓ SZOKÁSOK KIALAKÍTÁSÁNAK, MEGALAPOZÁSÁNAK SZAKASZA

- A digitális eszközök használata általánossá válik.
- Fontossá válik a veszélyek tudatosítása (bullying, zaklatás, bántalmazás, függőség, fake news, manipuláció, indoktrináció, csalás, „csábítás”).
- A veszélyek megelőzése érdekében kiemelt szerepet kap a kritikai gondolkodás fejlesztése.
- Közösségi média felelős használatáról beszélgetőkörök.

Tanulóink az iskolában kapcsolatba kerülnek olyan digitális tananyagokkal, portálokkal, tudásbázisokkal és fejlesztőalkalmazásokkal, amelyek az adott korosztály sajátosságait figyelembe véve segítik az önálló és csoportos tanulást, az egyéni érdeklődés kielégítését, a tehetségfejlesztést és a felzárkóztatást. Mindezeket eszközhasználat szintjén is támogatjuk.

TANULÓK – SZÜLŐK – ISKOLA

NYITOTT KISISKOLA

A gyerekek nevelését, személyiségük kibontakoztatását az iskola minden nevelője a családokkal partneri viszonyban együttműködve kívánja segíteni. A szülők és a nevelők – nemcsak a hivatalos szülői értekezleteken, hanem a mindennapos érintkezésben is – megosztják egymással a gyerekekkel kapcsolatos örömeiket, gondjaikat, kérdéseiket. Az iskola méretei lehetővé teszik, hogy minden tanuló, a családtagok és az iskola teljes stábjja (a pedagógusok, az iskolatitkár, a technikai dolgozók, segítők) ismerje egymást.

A Kincskereső Tagiskola nyitottsága révén teret biztosít a családok közötti kapcsolattartásnak, informális közösségek kialakulásának. Ez a barátságos, de sokszínű és természetesen utközéseknek is teret adó közeg segíti a gyerekek szociális érését. Többek között azzal, hogy nem hasítja életüket két élesen elkülönülő, egymásnak feszülő részre.

KIK VÁLASZTANAK MINKET?

A pedagógiai program nyilvánossága, közérthető, egyértelmű tartalma lehetővé teszi, hogy a minket választó családok tisztában legyenek az iskola pedagógiai elveivel, szellemiségével.

Ezen ismeretek birtokában születhet meg a szülőkben az a döntés és elköteleződés, amely a bizalmi elven működő, folyamatos együttműködés alapjává válhat.

A választásban emellett további támpont lehet a szülők számára az iskola szájhagyomány útján terjedő híre, nyílt légköre, az itt dolgozó pedagógusok és a szakmai műhely publikációi, az iskola falain túlterjedő szakmai tevékenység.

PARTNERI KAPCSOLAT

Tanítványaink fejlődésének támogatása a szülőkkel és tanulókkal való közös és egyedi döntések útján valósítható meg a leghatékabban. Az intézményi szabályozó eszközök helyett a megelőző, kompenzáló figyelmet, a személyességet, az érdeklődést, a családdal való együttműködést részesítjük előnyben.

Ahol csak lehet, a közös pedagógiai döntést választjuk, személyiségfejlesztő módszereket alkalmazunk. Elsősorban a helyi belső szabályozás alapján működünk. Következetes, de rugalmas keretek között megvalósuló átlátható szokás- és szabályrendszer kialakítására törekszünk.

Iskolai szinten is megvalósítjuk a szülői-pedagógusi együttműködést, amelynek sikerességét a Tízek szervezete biztosítja. Tagjait a Négyek és a Hatok választott résztvevői alkotják. A szülői közösség koordináló szerve a Hatok, amelynek feladata, hogy összefogja, és a tantestület képviselői elé vigye az aktuális témákat és fontos ügyeket. Esetenként az egyeztetés is feladata azokban a folyamatokban, amelyek a szervezet sikerességét és hatékonyságát biztosítják.

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

ELKÖTELEZETTSÉG

A nevelőtestületet olyan pedagógusok alapították és alkotják ma is, akikben tanulmányaik vagy korábbi pályájuk során vonzódás, elköteleződés alakult ki a modern alternatív irányzathoz tartozó pedagógiai koncepciókhoz, azaz a több vonatkozásban is eltérő, személyközpontú, képességfejlesztő, befogadó, nyitott és differenciáló nevelés-oktatás iránt.

Mivel a szociális kompetencia fejlesztése kiemelten fontos terület az iskola számára, az itt dolgozó pedagógusoktól lényegi elvárás, hogy ezt képesek legyenek a tanítás teljes folyamatába beépíteni. Szükséges, hogy a pedagógusok a diákokkal kiépített kapcsolatukat is a pedagógiai folyamatok fejlesztő eszközeként használják. A sajátos csoportszervezési, módszertani megoldások, a projektjellegű munkák, a kooperatív munkaformák legtöbbször a

facilitátor szemléletű jelenlétet igénylik. A pedagógus komplex és problémaközpontú megközelítési képességére a nevelés legtöbb mozzanatában szükség van.

Minden pedagógusnak alaposan meg kell ismernie az iskola dokumentumait és működését, azonosulnia kell az iskola szemléletével és alapelveivel. Az alapvégzettségen túlmutató ismeretekkel, magas fokú szakmai kompetenciákkal és lehetőleg változatos pedagógiai tapasztalattal is rendelkezniük kell.

A Kincskereső Tagiskolában folyó munka tehát komoly elkötelezettséget, speciális pedagógiai és módszertani felkészültséget, folyamatos megújulást kíván.

Az elköteleződést, az azonosulást és a közös felelősségvállalást az iskolánkba járó gyerekek családja részéről is fontosnak tartjuk.

A MUNKATÁRSÁK KIVÁLASZTÁSÁNAK MÓDJA

A Kincskereső Tagiskola nevelési elképzeléseinek megvalósításához elengedhetetlen a munkatársak magas színvonalú és speciális szakmai képzettsége, innovatív személyisége, empátikus és jó konfliktuskezelő készsége, valamint az a csapatszellem, amely lehetővé teszi az egyéni szakmai szabadságra építő közös felelősségvállalást.

Mindezek fontosságát figyelembe véve a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról a 2023. évi 401. kormányrendelet 2. mellékletétől eltérő módon is alkalmazunk pedagógusokat a pedagógia szemléletünk megvalósítása érdekében, amennyiben a leendő kolléga rendelkezik pedagógiai szakképesítéssel, megfelelő végzettséggel vagy tapasztalattal. A Négyek felelőssége, hogy folyamatos kapcsolattartással, megfelelő mentorálással garanciát vállaljon a pedagógus munkájáért.⁷

A pedagógusok alkalmazásának gyakorlata épp ezért az, hogy az új munkatársak felvételük előtt látogatóként hosszabb időt töltenek el leendő kollégáik és növendékeik körében. Ez módot ad arra, hogy a jelentkező jobban megismerkedjen az iskola életével, és arra is, hogy a nevelőtestület tagjai képet alkothassanak a jelentkező alkalmasságáról. Minden új kolléga – amennyiben erre lehetőség van – próbaidővel kezdi pályafutását az iskolában.

A pedagógusok felvételéről és elbocsátásáról az iskola igazgatója, a tagiskola-vezető és a tagiskola nevelőtestületének egyetértésével dönt.

⁷ A Négyek a Kincskereső **irányító/koordináló szerve**. Feladata, hogy megtervezze, végig vigye azokat a folyamatokat, amelyek a szervezet sikerességét és hatékonyságát biztosítják. Részletesebben: a Nevelőtestület szerkezete, működése című fejezetben.

EGYSÉG – SOKFÉLESÉG

A nevelőtestület működését a pedagógiai szemlélet egysége és a módszerek, egyéni megoldások sokfélesége jellemzi. A tagiskola pedagógiai arculatának egysége elsősorban annak köszönhető, hogy az itt dolgozó nevelők jól ismerik és magukénak vallják az tagiskola alapítójának, Winkler Mártának több évtizedes tanítói gyakorlatából leszűrődött nevelési elveket.

A pedagógiai elvek és a követelmények egységéhez nagyban hozzájárul az együttes munkával létrehozott helyi tanterv, az értékelés közösen kidolgozott szempontrendszere. A folyamat közbeni reflexiók színtere a minden hónapban megtartott nevelőtestületi megbeszélések, valamint az összegzést segítő, félévenként megtartott nagy értékű értekezletek, ahol a tantestület közösen beszél meg az iskola minden egyes tanulójának fejlődését.

Az 5. osztálytól a gyerekek nevelését szaktanárok veszik át. Az átmenetet megkönnyítendő a leendő osztályfőnökök a negyedik osztály második félévében szakórák vagy egyéb foglalkozások megtartását vállalják. Így az osztály és az értük a következő tanévtől felelős pedagóguspár kölcsönösen tapasztalatokat gyűjthetnek egymásról és egymástól.

A tanulókat a szaktanárok egy része ugyan már a korábbi évek során tanította, a gyerekek életében bekövetkező változás mégis jelentős. Az osztályfőnökök feladata az, hogy olyan integráló szerepet töltsönek be, mint amilyennel korábban a tanító páros már rendelkezett. E célt szolgálja, hogy az osztályfőnökök ideális esetben egész állású pedagógusok, aki a gyerekek iskolai életének koordinátorai is. Feladatuk, hogy a felső tagozatba történő beilleszkedést, az új követelményeknek való megfelelést, az új szokások, szabályok kialakítását, elfogadását segítsék. Az osztályfőnökök integratív szerepe a szaktanárok közötti kommunikáció összehangolásában, az esetleges konfliktusok kezelésében is megnyilvánul. Az 5–8. osztályban megvalósítandó pedagógiai célok érdekében joguk és egyben kötelességük, hogy kezdeményezői legyenek a kollégák együttműködésének, hiszen osztályuknak ők a felelős vezetői.

A tanárpáros rendszer az első négy év hagyományának folytatását jelenti és lehetővé teszi a gyerekek fejlődésének hatékonyabb, sokoldalúbb segítését.

A közös célok megvalósításához sok út vezet, a legmegfelelőbb kiválasztásában a pedagógus – személyiségének és nem utolsósorban osztálya arculatának megfelelően – nagyfokú szabadságot élvez. Ez a szabadság megnyilvánulhat többek között az engedélyezett tankönyvek, a segédanyagok és az oktatási metódusok kiválasztásában. A módszerek, ötletek cseréje informálisan és szervezett formában (értekezletek, esetmegbeszélések, műhelymunka, szakirodalom-feldolgozó csoport, innovációs munkacsoportok, megbeszélések az egyes osztályok különleges figyelmet igénylő tanulóiról, óralátogatások, stb.) zajlik.

PEDAGÓGUS ALKALMAZÁSÁNAK FELTÉTELEI

A Kincskereső Tagiskola nevelőtestülete, mind a nyolc évfolyamon, a tanulók fejlődéséről mint tanárközösség a segítő szakemberekkel együttesen gondolkodnak, ezzel is lehetővé téve a gyerekek optimális fejlesztését.

A Kincskereső Tagiskola pedagógus-munkakörben a jogszabályban meghatározottaktól eltérő módon is alkalmaz pedagógusokat.

Az alsó és felső tagozat között átjárhatóan tarthatják meg a Kincskereső órát a pedagógusok az alábbiak szerint:

- alsó tagozaton taníthatnak a tanítók,
- alsó és felső tagozaton taníthatnak azok a tanító, konduktor-tanító, gyógypedagógus vagy általános iskolai tanár végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógusok, akik az alábbi témákban elvégeztek pedagógus-továbbképzést vagy szakirányú továbbképzést, vagy a kincskereső óra első alkalommal történő megtartása évében elvégzik a tagiskola által szervezett, a Kincskereső módszertan átadásáról szóló 120 órás pedagógus-továbbképzést.

A figyelembe vehető pedagógus-továbbképzések, szakirányú továbbképzések témakörei:

- differenciáló tanításmódszertan,
- montessori pedagógia,
- személyközpontú pedagógia,
- erőszakmentes vagy együttműködő kommunikáció (pl. EMK, Gordon, mediátori vagy coach-képzés, tranzakcióanalízis, resztoratív technikák stb.).

A NEVELŐTESTÜLET SZERKEZETE, MŰKÖDÉSE

A Kincskereső nevelőtestülete tanulószervezetként tekint magára, amely „jövőjének kialakítása érdekében folyamatosan növeli, erősíti alkotó kedvét és tehetségét. A tanulószervezetek fontos jellemvonása, hogy a benne résztvevők új módon képesek tekinteni magukra és a világra.”⁸

A Kincskereső Tagiskola egyszemélyi felelős vezetője a főigazgató, aki a pedagógiai vezetést és más – az SZMSZ-ben szabályozott – vezetői jogköröket átruházza a tagintézmény-igazgatójára. A tagiskola vezetője olyan személy lehet, aki rendelkezik a „Személyi feltételek” c. fejezetben megfogalmazott kompetenciákkal, és legalább 5 éve a tantestület elismert tagja.

⁸ Peter M. Senge

Az iskolavezető helyetttest bíz meg, aki az iskolavezető távollétében ellátja feladatkörét. Az iskola működését iskolatitkár segíti. Az iskolavezető hetente egyszer konzultál az iskola aktuális ügyeiről a Négyekkel⁹, amelynek működését a Négyek keretrendszere c. dokumentum szabályozza. A Négyek tagjai munkaközösség-vezetői feladatokat is ellátnak. A tantestület havonta egyszer ül össze, amikor szervezeti és működési, valamint szakmai kérdéseket beszél meg és a nevelők folyamatos szakmai fejlődését támogatja.

Azokat az iskolai feladatokat, amelyek nem tartoznak szorosan a pedagógusok munkakörébe – pl. ünnepek előkészítése, az iskolát látogató csoportok programjának szervezése, a dokumentációs anyagok rendszerezése – a tantestület tagjai minden év elején felosztják egymás között.

A PEDAGÓGIAI FOLYAMATOK FELTÉTELEI

Az igényes szakmai munkavégzés biztosításának érdekében iskolánkban a következő területek kapnak kiemelt figyelmet:

ÖNÉRTÉKELÉSI ÉS MÉRÉSI-ÉRTÉKELÉSI TERÜLETEK

A Kincskereső Tagiskola szakmai segítők, szaktanácsadók széles körével áll kapcsolatban. Winkler Márta személyesen évtizedek óta, a Kincskereső Tagiskola pedig megalakulása óta kiindulópontja és inspirálója sok pszichológiai, pedagógiai és szociológiai kutatásnak, amelyek visszahatnak a nevelő munkára.

A visszajelzések alapvető eleme számunkra a mindennapos szubjektív tapasztalat szintje, amelyet a pedagógus a szülőkkel való beszélgetésből, a gyerekek teljesítményeiből, hangulatából, a kollégák, a munkánkat segítő külső szakemberek és pedagógus hospitálók visszajelzéseiből folyamatosan formál magának.

A visszajelzések objektívabb feldolgozását a következő területeken fogalmazzuk meg:

A PEDAGÓGUSOK SZINTJÉN

A tanévnyitó értekezleten a tagintézmény-igazgató javaslata alapján a pedagógusközösség által kialakított fejlesztési terv megfogalmazza az adott év kiemelt oktatási-nevelési területét, a fejlesztés módjait és felelőseit. Az eredményekről való beszámolás a tagiskola-vezető feladata a tanév végi értekezleten.

⁹ A Négyek a Kincskereső **irányító/koordináló szerve**. Feladata, hogy megtervezze, végig vigye azokat a folyamatokat, amelyek a szervezet sikerességét és hatékonyságát biztosítják.

A GYEREKEK SZINTJÉN

Évente néhány alkalommal a tananyag elsajátításának mértékét megmutató feladatsorok, tantárgyi felmérők segítségével objektívebb adatokhoz jutnak a pedagógusok. Ez közvetlenül csak az oktatási cél teljesüléséről ad számot, de tudjuk, hogy a mérhető tanulmányi eredmények mögött ott áll a gyermek teljes személyisége, így közvetve erről a szféráról is képet alkothatunk.

Minden évben házi versenyt rendezünk, amelyek elsődlegesen arra adnak a tanulóknak lehetőséget, hogy fokozatosan próbálhassák ki erejüket, tehetségüket.

Az oktatás-nevelés folyamatának eredményességéhez elengedhetetlen a tanulók fejlődésének alapos nyomon követése. A negyedévenként kiadott, illetve a tanév végi szöveges értékelés¹⁰ megfelelő keretet ad ehhez. (Lásd: az Értékelés című fejezet) Ezeket a lapokat a tanulók portfóliójában gyűjtjük, ahol megtalálható a tanuló fejlődésével kapcsolatos összes olyan dokumentum, amelyet a pedagógus készített a félévi értékelő értekezletekre, vagy a szülő bocsátotta rendelkezésünkre (orvosi szakvélemények, óvodáskori vizsgálatok eredményei, egyéb szakértői vélemények), esetleg a pedagógus és a szülő közös kérésére valamilyen szakszolgálat készített el. Minden osztálynak is van egy-egy dossziéja, amelyben az osztályközösségre vonatkozó fejlődési vonulatok kerülnek megfogalmazásra. A nyolc év alatt összegyűlt anyagok segítségével komplex képet kapunk a tanuló nyolc év alatt megtett fejlődési útjáról. A dossziék tartalmára a személyes anyagokra vonatkozó szabályok érvényesek.

A Kincskereső Tagiskola befejezése után az új iskolába kerülő növendékeink beválása alapján formálódik még egy, munkánk eredményességéről informáló tényező. Ez esetben sem pusztán arról van szó, hogy milyen osztályzatokat szereznek volt tanítványaink, kit milyen középiskolába vesznek fel, hanem arról, hogy a Kincskereső Tagiskola személyiségfejlődést segítő közegéből kilépve folytatódik-e és milyen irányban a gyerek fejlődése. Az új intézményben megmutatkozik, hogy a diákok más pedagógusokkal is képesek-e jól együttműködni, tovább él-e a korábban megtapasztalt alkotó, vitákban, érvelésekben építkező tanulási forma az új helyzetben

A SZÜLŐK SZINTJÉN

A szülőknek szabad bejárásuk van az iskolába tanítási időn kívül. Reggel, amikor hozzák gyerekeiket és délután, amikor viszik őket, benn tartózkodhatnak az iskola területén. Lehetővé válik így, hogy egymással is közelebbi ismeretséget kössenek, és segíteni tudják egymást. Az elsős gyermekek és szüleik számára – ott, ahol ez szükséges – lehetőség van a beszoktatásra, ilyenkor a szülő bent maradhat az iskolában a tanítás megkezdése után is. A

¹⁰ 47.027/89 MK kísérleti engedélye; VIII/3231-1/KOZNEVTART

beszoktatásra szánt időt a gyermek, és nem a szülő igényei határozzák meg, ebben a kérdésben – végső soron – a tanár szava dönt.

A szülőnek módja van arra, hogy – a tanárral egyeztetve – részt vegyen a tanórán. Az óralátogatás módját, idejét a pedagógus saját hatáskörében határozza meg. Az első osztályban a gyakorlat az, hogy a szülők a második félévben kezdhetnek órát látogatni, akkor, amikor az osztályfőnök erre érettnak látja az osztályt és ha a gyerekeket már nem zavarja a külső személy jelenléte. A többi évfolyamon az osztálytanítók által kijelölt napokon ülhet be a szülő a tanórákra, így szerezhethet tapasztalatokat az osztályban történekről, figyelheti meg gyermekét tanulás közben. A szülő így új oldaláról ismerheti meg gyermekét, a többi gyerek tükrében szemlélheti őt.

Az iskola bejáratánál elhelyezett faliújságon a szülők megtalálhatnak minden aktuális, közhasznú, az iskola életére vonatkozó információt. Az osztályok ajtaján lévő tábla tájékoztatja a szülőket az adott osztályra vonatkozó tudnivalókról.

A szülői értekezletek rendszerint a tanév elején, illetve a féléves értékelések után vannak. A szülők és/vagy a tanárok kezdeményezhetik az egymás megismerését, majd később egymás munkájának támogatását célzó kötetlen összejövetelek megtartását is.

Minden év első szülői értekezletén az osztályfőnökök ismertetik az osztályban tanító pedagógusok és segítők fogadóóráját. Rendszeres vagy egyéni konzultációra is sor kerülhet, ha egy pedagógiai probléma azt indokolja.

Minden osztály szülői közössége választ egy képviselőt, aki tagja a Hatoknak, melynek feladata, hogy a Négyekkel legalább évente 3 alkalommal egyeztessen, a kétirányú információáramlást elősegítse, aktívan részt vegyenek az iskola életét meghatározó célok meghatározásában, a feladatok kiosztásában, elvégzésében.

SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉS

A nevelőtestület életének fontos eleme az egymástól tanulás, a belső továbbképzés. A pedagógusok kis létszáma lehetővé teszi a családias légkör kialakulását. A nevelés és az oktatás során felmerülő kérdések megvitatása így nem csak értekezleteken, hanem spontán módon létrejött kiscsoportokon belül is megvalósulhat.

A belső továbbképzés szabályozottabb formája az év elején közösen kialakított képzési program. Ennek keretében külső szakértők előadásain vesz részt a tanári kar. Egyes pedagógiai problémákat szemináriumi formában dolgoz föl a csoport.

A pedagóguscsoport fejlődési változásait figyelemmel kísérve a tagiskola-vezető a tantestület egyetértésével csoportépítő foglalkozásokat is szervezhet.

A szakmai fejlődés egyik eleme a más oktatási intézményekben való hospitálás. A látogatások célja lehet más nevelési elképzelések megismerése, a szaktárgyi ismeretek bővítése, a tanulók továbbtanulásának segítése.

Az akkreditált továbbképzésekre, a szakirányú továbbtanulásra az alábbi szempontok mérlegelésével a nevelőtestület egyetértésével küldjük a pedagógusainkat:

- A kerettantervünkben megfogalmazottak szerint előnyt élveznek a szociális kompetenciákkal foglalkozó továbbképzésekre beadott igények.
- Azokat a továbbtanulási kérelmeket is támogatjuk, amelyek a betöltött munkakörhöz szükséges ismeretek továbbfejlesztését segítik.
- Iskolánk jellegéből adódóan fontosnak tartjuk a pedagógusok pszichológiai, gyógypedagógiai ismereteinek bővítését.
- Szükségesnek tartjuk az iskola külföldi kapcsolatai fenntartása érdekében a kollégák nyelvtudásának fejlesztését.
- Támogatjuk, hogy minél több kolléga vegyen részt a digitális kultúrát gazdagító tanfolyamokon is.

PEDAGÓGIAI MŰHELYMUNKA

A tantestület rendszeres műhelymunkája alapja a folyamatos megújulásnak. A közös munkának, a pedagógusok többszintű, innovatív együttműködésének az is célja, hogy a pedagógus mint kreatív értelmiségi végezhesse munkáját, példájával tudja gondolkodásra, önreflexióra tanítani a rábízott gyerekeket. A tananyag, a munkaformák, s a munkaszervezési eljárások megválasztását a tantestületben folyó rendszeres közös gondolkodás, szakmai viták segítik.

Az elmúlt évek társadalmi változásai a felnőttekével együtt a gyerekek életét is nagyon megváltoztatta. E változások indokolják, hogy bizonyos társadalmi-pedagógiai jelenségeket, például az életkori sajátosság fogalmát, a képességfejlesztéssel kapcsolatos kutatási eredményeket vagy az új kommunikációs technikák, a digitális kultúra komplex problematikáját tanácsos újra meg újra átgondolnunk, s elemeznünk, értékelnünk is szükséges.

SEGÍTŐ SZAKEMBEREK

A FEJLESZTŐPEDAGÓGUS, GYÓGYPEDAGÓGUS SZEREPE

Az utóbbi évtizedben egyre több tanköteles korú gyerek számára jelent gondot az írás, az olvasás, a matematikai műveletek elsajátítása, amely a különböző részképességek zavarára, kiesésére vezethető vissza. A Kincskereső Tagiskolába jelentkezők között többen vannak

olyanok, akiknél már óvodáskorban előre jelezhető valamely részképesség zavar, diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség. Az iskola tanulói között így vannak olyanok, akiknek a hatékony oktatásához az egyre kifinomultabb és speciálisabb fejlesztőpedagógiai módszerekre is szükség van a korábban már leírt tapasztalásra, szemléltetésre építő tanítás mellett.

A fejlesztés több módon is megvalósulhat:

- A készségfejlesztő gyakorlatokat az egész osztály végzi.
- A tanuló az osztályon kívül, de az iskolán belül vesz részt fejlesztő foglalkozáson egyéni vagy kiscsoportos formában.
- A gyermek az osztályban van, de más, a képességeinek és tudásának megfelelő feladatot kap, amelyet önnállóan vagy felnőtt segítsége mellett old meg.
- Egy pedagógus vezeti a foglalkozást egy másik pedagógussal, segítő szakemberrel. A két szakember kooperatív technikákat alkalmazva együtt tanít. A több figyelmet kívánó csoporttal, gyerekekkel a segítő szakember foglalkozik.

A fejlesztés megkezdését azonban hosszabb diagnosztikai szakasz előzi meg, amelynek során a fejlesztőpedagógus/gyógypedagógus az osztályban figyeli meg a gyermeket, szükség esetén diagnosztikai vizsgálatokat végez. A diagnosztikus és terápiás kompetenciakörét meghaladó eseteket a szülőkkel előzetesen egyeztetve speciális szakemberekhez irányítja, illetve adott esetben rendszeresen konzultál velük. Az így született szakértői véleményekre alapozva fejlesztési tervet dolgoz ki, amely alapján végzi munkáját és rendszeresen konzultál az osztálytanítókkal. A fejlesztőpedagógus feladata a szakértői vizsgálatok felülvizsgálatának figyelemmel követése is.

A szülők mind a vizsgálatról, mind a fejlesztés módjáról pontos tájékoztatást kapnak. A fejlesztőpedagógus/gyógypedagógus a szülőkkel való konzultációk során – ott, ahol ezt szükségesnek látja – megmutatja azokat a játékokat és egyéb eszközöket, amelyek segítségével a családok az otthoni keretek között hozzájárulhatnak gyermekük hatékony felzárkóztatásához. A fejlesztés folyamatáról, annak módjáról, illetve a fejlesztési terv újrafogalmazásáról a fejlesztőpedagógus és az osztálytanító folyamatosan konzultál egymással. A pedagógusoknak igen nagy szerepe van abban, hogy a szülők gyermekük fejlődéséről reális képet kapjanak, amely nem ad teret sem az illúzióknak, sem a reményvesztett tehetetlenség érzésének.

Évente egyszer minden osztály különleges figyelmet igénylő tanulóiról megbeszélést tartunk. Ennek célja, hogy az osztályban tanító tanároknak közös tudása legyen a tanulókról. A megbeszélésen részt vesz az adott osztályban tanító összes tanár, szaktanár, a tagiskola-vezető, a pszichológus-konzulens, illetve a fejlesztőpedagógus. A megbeszélésről jegyzőkönyv készül.

A PSZICHOLÓGUS-KONZULENS SZEREPE

A hatályos közoktatási törvény szellemével összhangban, az tagiskola speciális céljainak megvalósításához elengedhetetlenül szükséges a pszichológiai tudás igénybe vétele. Az iskolában dolgozó pszichológus-konzulens feladata szerteágazó. Előadás, továbbképzés formájában átadja szaktudását pedagógus kollégáinak. Az egyes gyerekek ügyében külön-külön konzultál a tanárokkal; a pedagógusokkal együtt értelmezi az osztályközösségen belüli feszültségek, konfliktusok természetét, a tanárok rendelkezésére áll a csoportdinamikai jelenségek megértésében. Segíti a kollégákat azokban az esetekben, amikor a szülővel való kapcsolattartás nehezített; különleges esetben tanácsot ad a családnak. A szülővel és a pedagógusokkal együtt végiggondolja, hogy kik azok, akiknek szakellátásra van szükségük, illetve hogy milyen típusú ellátás igénybevétele segítené leginkább az egyes gyermekek fejlődését. A gyerekekkel azonban sem vizsgálatot, sem pszichoterápiát nem végezhet, a pszichoterápia sajátosságaiból fakadóan.

MŰKÖDÉS

IDŐKERETEK

A törvényi szabályozás által kijelölt óraszám, az iskola tárgyi feltételei és a gyerekek életkori sajátosságainak figyelembevétele – e hármas szempontrendszerben létrehozott kompromisszumok határozták meg az iskolánkban jelenleg létrejött oktatási-nevelési kereteket.

A Kincskereső Tagiskola mindig rugalmas keretek közt biztosította a 8-16 óráig tartó iskolai foglalkoztatást, az értelmes és fejlesztő időtöltés lehetőségét. Tette ezt azért is, mert a szociális és művészeti kompetenciák fejlesztésére a délutáni időszak kiválóan kiaknázható. Ezért nem a megszokott tanórai keretekben gondolkozunk, hanem az egyes napokat tanulóiidőkre és szabadidős tevékenységekre bontjuk.

AZ ÉV RENDJE

Az év elején a tantestület közös döntése alapján alakítjuk ki az év rendjét, a feladatokat, ünnepek, szünnapok ütemezését.

- évnyitó
- szüreti mulatság
- családi kirándulás
- október 6-i aradi vértanúkról megemlékezés

- október 23-i megemlékezés
- őszi szünet
- természetbúcsúztató
- 1. negyedéves értékelők kiosztása
- András-napi bál
- téli szünet
- első félév vége
- félévi értesítők kiosztása (2. negyedéves értékelők)
- farsangi multság
- február 25-i kommunista és egyéb diktatúrák áldozatairól megemlékezés
- március 15-i megemlékezés
- ismerkedési játék, tanítási szünet
- április 16-i holokauszt áldozatairól megemlékezés
- 3. negyedéves értékelők kiosztása
- tavaszi szünet
- mezei futóverseny
- iskolai tanulmányi versenyek
- kirajzások, a természeti és épített környezet felfedezésének hete
- országos kompetenciamérés
- szülők napja
- pütkösdőlő
- június 4-i Nemzeti Összetartozás Napja
- természetköszöntő
- utolsó tanítási nap
- tanévzáró ünnepély

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 2012. évi 20.(VII.31.) EMMI rendelet 3.§ (2) bekezdés c) pontja szabályozza az intézmény munkatervét.

A HÉT BEOSZTÁSA

Iskolánkban kezdetektől megvalósult a 8-16 óráig való iskolai foglalkoztatás rugalmas lehetősége, a délutáni szabadidő értelmes és hasznos kitöltésének biztosítása.

Új fejlemény, hogy a tanulóidők egy részét átcsoportosítottuk délutánra. Ebből következett, hogy az osztályok számára egész hétre egyenletes ritmus alakulhatott ki.

A délelőtti tanulási sáv végeztével rögtön az ebéd-relaxálás-mese sáv következik, amit háromnegyed órás mozgásos szabadjáték követ. A délutáni tanulás gyakorló feladatok

végzéséből áll, ez jelentős részben önálló munkával valósul meg. Ebben az időszámban különböző iskolai és zeneiskolai, sportszervezetek által vagy a szülők kezdeményezésére kialakított szervezett programokból választhatnak a tanulók. Ezek az igényektől és a lehetőségektől függően évről évre változhatnak, módosulhatnak.

Például:

- Cirkuszi mozgásjátékok
- Drámajáték
- Karate
- Kézműves foglalkozások
- Kíváncsi kincskeresők klubja (természettudományos kísérletek)
- Mozgásos játékok
- Origami klub
- Programzó szakkör
- Rejtvényfejtés
- Sakk-kör
- Táblás játékok, logikai feladatok
- Ritmusjátékok
- Szolfézs
- Testtartásjavító torna
- Zeneórák

Ebben az időszámban lehetőség adódik felzárkóztatásra, egyéni fejlesztésre is.

A NAP RITMUSA

A tanulók és a tanárok munkarendjét és ritmusát nem csengőszó szabályozza. Az oktatási törvény által előírt mértékben kötött a napi és a heti kötelező időtartam. Kötött továbbá a tanítási nap kezdetének és végének időpontja. A tanulóidők hosszát azonban – a gyerekek mindenkori állapotát és igényeit, illetve a betanító kollégák lehetőségeit figyelembe véve – az osztályfőnök dönti el. A szaktanárok és meghívott előadók által tartott tanulóidők kivételt képeznek ez alól. Az ő foglalkozásaik előre meghatározott tanrend szerint pontosan kezdődnek és végződnek. Minden osztálynak megvan a maga foglalkozási rendje. A foglalkozási rend is tanulási folyamat során épül fel, formálódik ki, ebből következően nem pontosan ugyanazt jelenti az iskolába lépő elsős és a végzős számára.

Az étkezések rendje az, ami előre meghatározott módon szabályozza az egyes osztályok foglalkozásokon kívüli időbeosztását. A tanulóidők hosszának kötetlenségéből következően a szünetek rendje sem kötött. Szünet idején az osztályfőnök és a gyerekek közös kötelessége, hogy biztosítsák a nyugodt, kielégítő tanulás lehetőségét azok számára, akik éppen dolgoznak.

A tanulóidőket kiegészítő foglalkozások szerves folytatásai a délelőtti munkának, így szinte minden gyermek részt vesz benne. Ez a fesztelenebb együttlét a színtere a közösségi szokások

megerősítésének. Fontos feladata mindazoknak a készségeknek a fejlesztése, amelyek a gyerekek bontakozó önállóságát segítik elő. Az önellátás-, önszervezés-, és kooperáció képessége csak gyakorlás közben alakulhat ki. A délutánok programjai a szabad cselekvésre, önkipróbálásra és együttműködésre adnak alkalmat.

A konfliktuskezeléshez és feldolgozásához szükséges képességek kialakítását és az ehhez elengedhetetlen önismeret fejlesztését szintén fontos nevelési területnek tekintjük. Az „esetmegbeszélések” és értelmezések a felszínre segítik a lappangó feszültségeket, agressziót. A problémák elfedése és elnyomása helyett a gyermekcsoportok feladata és egyben munkája a mindenki számára elfogadható megoldások kimunkálása.

Minden csoportnak van egy, a foglalkozások rendjét meghatározott időkerete, amelynek kitöltése nagymértékben függ a tanulóidők szellemi igénybevételétől, az önálló munkára kiadott feladatoktól és a gyerekek által választott szakkörök eloszlásától.

Ezen foglalkozások témaválasztásait befolyásolják még az évkör éppen esedékes ünnepei, a gyerekek aktuális érdeklődése, önálló ötletei, amelyek nemcsak a gyerekek, hanem a tanárkollégák előtt is nyitottan folynak.

A DÉLUTÁNI TEVÉKENYSÉGEK SAJÁTOSÁGAI

A délutánról úgy gondolkozunk, mint a délelőtti tanórákat kiegészítő, azt folytató, sőt fakultatív elemekkel kibővítő, folyamatosan differenciáló foglalkozásokról. A pedagógusok napi szinten kommunikálnak egymással az osztály életéről, hiszen nem tekintjük elválaszthatónak a két napszak munkáját. A gyerekek személyiségéről kialakított minél teljesebb kép érdekében is fontos, hogy a mindennapok eseményeiről közösen gondolkozzanak a tanítópárok és időről időre a szaktanárok is.

A délutáni iskolaidőnek kiemelt szerepe van a közösségfejlesztésben, a személyiségfejlesztésben és az önismeret fejlesztésében is. Az alkotó szemlélet és a művészeti tevékenység támogatása az iskolai élet minden területét áthatja. A délután kötetlenebb, rugalmasabb napirendje segíti az alkotótevékenység kibontakozását. A gyerekek sokféle tevékenységterületen kipróbálhatják magukat, hogy egyre jobban megismerhessék saját értékeiket, fejlődhessenek és sikerélményhez jussanak.

Programjaink szervezése során is ezeket a szempontokat tartjuk szem előtt.

A fenti célok érdekében a következő tevékenységeket építjük be mindennapjainkba:

- Mesehallgatás

Fontosnak tartjuk a mindennapi délutáni mesehallgatást, a közös meseélmény megélését. Az életkorból adódóan a mese az egyik legalkalmasabb csatorna az érzelmek megélésére, feldolgozására, valamint kiváló lehetőség a kommunikáció, figyelem és képzelet fejlesztésére.

- Közös játék

Iskolánkban kulcsfontosságú a szociális kompetenciák kiemelt fejlesztése. Elsődleges eszköze a közös játék, amely megteremti a "jó együtt" élményt, fontos közösségformáló ereje van. Elengedhetetlen szerepe van a csoportdinamika kialakításában is, segíti a társas kapcsolatok és a csoporton belüli együttműködés alakulását. Támogatja önmaguk és egymás megismerésének fejlődését. A sokféle társasjáték nem csak az elmét élesíti - a versengéssel, kudarctűréssel kapcsolatos egyéni sajátosságok és stratégiák megfigyelésére, csiszolására is módot ad.

- Kézműveskedés

A Kincskereső Iskola szemléletének fontos eleme a művészeti tevékenység, az alkotás, amelyek az önkifejezés eszközei és a gyermeki kreativitás és képzelet fejlesztésének lehetőségei. A gyerekek sokféle anyaggal dolgozhatnak. Kipróbálhatják a festés sokféle technikáját, az agyagozás-fazekasság alapjait, a papírmunkákat, a fával, fémmel barkácsolást, a szövés-fonás fortélyait, az "újrahasznosított" alkotások készítését.

Elengedhetetlennek tartjuk a gyermekek figyelmét egymás munkáinak értékei felé fordítani, megadni a lehetőséget a rácsodálkozásra.

A tevékenységek nem csak egyéni munkaformában történhetnek, a gyerekek a közös alkotás örömét is rendszeresen megtapasztalják a délután folyamán.

Az alkotó tevékenységek során külön figyelmet fordítunk arra, hogy a gyerekek az eszközök helyes használatát elsajátítsák, környezetüket tisztán tartsák és kialakuljon bennük a közös terek és eszközök iránti felelősség. Az ilyen foglalkozások segítenek megerősíteni a délelőtti munkát a technikák használatának elmélyítésével, a finommotorika további fejlesztésével.

- Éneklés, zenélés

Az összetartozás érzését erősítjük a közös éneklés és zenélés örömeinek megmutatásával. Motiválja az egymásra való odafigyelést az együtt zengés élménye, az ebben való jelenlét, a zenei szépség megtapasztalása. Iskolánkban a zenét gyakran használjuk a figyelem koncentrálásához is.

Célunk, hogy az iskolai hagyományokat, az ünnepköröket, a nemzeti ünnepeket aktív résztvevőként éljük át tanulóink. Az aktivitás egyik eszköze a zene.

- Önálló tanulás

A délutáni tanulóidőben elsősorban az önálló tanulás mechanizmusainak elsajátítására törekszünk. Építünk a csoportdinamikára, a gyerekek kölcsönös egymásra hatására a tanulási folyamatban is. Minden gyermekcsoport számára az egyéni utat és fejlődési ütemet biztosító pedagógiai módszert keressük a tanulásban. Sokféle tanulási technika megtapasztaltatásával segítjük a gyermekeket a számukra leghatékonyabb módszer megtalálásában. Már az első hónapoktól kezdve erősítjük a gyermek taneszközei, környezetének rendezettsége és saját munkája iránti felelősségérzetét. Fontosnak tartjuk, hogy a felelősségtudat mellett a gyermekek tudjanak segítséget kérni egymástól és a pedagógusoktól egyaránt, valamint

segítséget nyújtani társaiknak különös tekintettel a párban és csoportban végzett feladatokra. (Lásd: A tanulás tanulása című fejezet)

- Szabadjáték

A közösségfejlődés fontos színterének tartjuk a délutáni szabad játékidőt, ha lehetséges, kint az udvaron. Ilyenkor kötetlen formában van lehetőségük a gyerekeknek a kapcsolatok felvételére, fenntartására, barátságaik alakítására, társaik érdeklődési köreinek megismerésére és a kapcsolódásra.

- Önellátás

A délután szerves részét képezi az önellátás, a személyi higiénia és az egészségtudat kialakítása, elsősorban a kézmosás, a megfelelő öltözködés, a kulturált étkezés elsajátításával. Mindezt a felelősi rendszer fokozatos kialakításával támogatjuk.

- Délutáni szakkörök felső tagozatosoknak

A felső tagozatosok délutánjainak meghatározó eleme a változatos szakkörrendszer, mely a gyermekek érdeklődési köréhez igazodva alakul negyedévenként. Fontosnak tartjuk, hogy a felső tagozaton a korábbihoz képest másképp alakuló délutáni napirend, az egyre nagyobb önállóság és szabadság a rendelkezésre álló idő felelős, hasznos és pihentető felhasználását, ennek tanulását támogassuk az iskolai kereteken belüli lehetőségek nyújtásával.

A NEVELÉS SZÍNTEREI

BELSŐ TEREK

A Kincskereső Tagiskola a XI. kerület külső részén, lakótelepek övezte, nyugodt, kertvárosias környezetben, egy telken, de egymástól függetlenül álló két épületben működik. Kerti játékokkal, homokozóval felszerelt, fás-bokros udvara jó mozgási és játéklehetőségeket kínál a 6–14 éves gyerekeknek. A kétszintes panel főépület a 70-es években eredetileg óvodának épült. Ebben a térben alakítottunk ki hat tantermet, két szőnyeges termet, egy nyelvi/zenei és egy fejlesztőhelyiséget, egy tanári szobát és egy könyvtárszobát, amely az idelátogató érdeklődők fogadására is alkalmas. Az épületben található még két étkező, egy melegítőkonyha, két kisméretű iroda, négy gyereköltöző, öt gyerek mellékhelyiség, valamint néhány raktárhelyiség. Az épület elfogadható műszaki állapotban van, az óvoda céljára tervezett mérete miatt valójában csak kisiskolások befogadására alkalmas.

Az 1995-ben átadott új épületben kapott helyet a közepes méretű, közepesen felszerelt tornaszoba, a hozzá tartozó öltöző- és mellékhelyiségekkel, fazekas kemence, valamint az

alkotó- és rajzműhely.

A TEREK FELHASZNÁLÁSA

Minden osztálynak saját tanterme van. A tantermek viszonylag kicsik, terük két részre osztott. A terem egy részében állnak a könnyen mozgatható egyszemélyes asztalok és székek, amelyek a gyerekek folyamatosan változó testméretéhez igazodnak. A másik részben folynak a kötetlenebb teret igénylő foglalkozások, beszélgetések. Két nagyobb, ún. szőnyeges terem szolgál az első-második osztályban zajló nagymozgásokat is igénylő tanulási folyamatok helyszínéül. Mivel csak két ilyen szőnyeges terem van, ezeket – előzetes megbeszélés alapján – igénybe veheti a többi négy osztály is. Ezek az adottságok és lehetőségek az iskolánkat jellemző változatos, sok kooperációt igénylő munkaformák mindennapos alkalmazását biztosítják.

A kisiskolás életkor sajátos igénye, hogy a gyerekek a kötöttebb tanórai munkát a friss levegőn, szabad mozgással pihenjék ki. Az iskola bokros-fás udvara kínál erre megfelelő helyszínt, így a tanulók sok szünetet itt tölthetnek. Az udvaron kialakított nagyméretű homokozó, a különleges mászóka, a kosár- és focipálya is a gyerekek mozgásigényét elégítik ki.

A NEVELÉS ISKOLÁN KÍVÜLI SZÍNTEREI

A nevelésre kiemelten, de a tanulásra is visszaható jelentősége van annak, hogy a gyerekek iskolán kívüli színtereken, a megszokottól eltérő helyzetekben is kipróbálhatják magukat, megismerhetik egymást.

A színház- és múzeumlátogatások, a kirándulások, természetjáró programok mind-mind olyan tapasztalatokhoz juttatják a közösséget – tanulót, tanárt, esetleg szülőt is –, amelyekre a tanév során a nevelésben és az oktatásban is maximálisan lehet építeni.

A TERMÉSZETI KÖRNYEZET FELFEDEZÉSE

A természetjáró programok, amelyeknek időtartama – életkortól függően – 1 naptól akár 5 napig is tarthat, arra nyújtanak lehetőséget, hogy a gyerekek élménygazdag tapasztalatokat szerezzenek. Alkalmat adnak az iskolában tanultak gyakorlatban való kipróbálására is. Rendkívül fontos helyszínei a közösségépítésnek, a személyiségfejlesztésnek egyaránt. Sok gyerekek ezek a közös élmények adnak segítséget a szülőktől való leválásban, az önállósodásban, az önismeret és az önbizalom kialakulásában.

A hétvégi túrák, - ötödik osztálytól nyolcadikig pedig a sátrazós kirándulások - során a gyerekek természetben kapcsolódhatnak, feltöltődhetnek, levezethetik a feszültségüket. Az iskolai környezetben esetleg megnyilvánulni nem tudó tulajdonságaikat, képességeiket bemutathatják a többieknek, ezáltal elismeréshez, sikerhez juthatnak, jmás oldalról is megismerhetik önmagukat,

egymást. Segíti őket az önállósodásban, szülőktől távol, egymásra utalva megoldani helyzeteket, erősíti az összetartozás érzését.

MÚZEUMPEDAGÓGIA

Az iskolán kívüli tanulás – mivel nem haladhat a tananyag szoros ösvényén – könnyebben bevon másfajta ismereteket, összefüggéseket, általa a tudás komplexebbé válik. A múzeumpedagógiai módszerek alkalmazása a gyerekek személyiségének kibontakozását a „felfedezve tanulás” élményén keresztül, az érzelmeket is mozgósítva segíti. A múzeumpedagógia a kooperatív és élményközpontú tanulás kiváló terepe, mely könnyen alakítható a különböző korosztályok sajátosságaihoz, igényeihez.

SÉTÁK, KIRÁNDULÁSOK

Változatossá, élményszerűvé teszi a tanulást, ha nem mindig a négy fal között zajlik. Számptalan lehetőség várja a nagyvárosi iskolásokat: arborétumok, parkok, Operaház, Vártúra, Állatkert, stb. Szerencsés, ha a térképhasználat, a városismeret, a közlekedési ismeretek elsajátítása a gyakorlatban valósul meg. A pedagógus az osztály dinamikája, a tananyag, az időkeretek és az anyagi források adta lehetőségek között egyensúlyozva igyekezik is élni mindezzel.

A kirándulások szülőkkel vagy szülők nélkül más-más nevelési lehetőséget kínálnak. A tanév első hónapjaiban minden osztály a szülőkkel közös kirándulást szervez, ezzel is támogatjuk a többszintű iskolai kapcsolatrendszer kiépülését.

SZÍNHÁZ, DRÁMAJÁTÉK

Iskolánkban az osztályok rendszeres színházlátogatók. A színházban szerzett élményeket, műveltségelemeket előszeretettel építjük be a tananyagba.

Ezen kívül a drámapedagógiai módszereket is alkalmazzuk a mindennapokban, ez teret ad a gyerekek önállóságának, aktivitásának, kezdeményező-készségének. A pedagógus időről-időre a tanulók érdeklődő, segítő játszótársává válik. A gyerekek saját tevékenységükön keresztül juthatnak el a megélés és megértés közös élményéig.

Ezt a folyamatot segíti, amikor professzionális, külső helyszínen tartott drámafoglalkozáson vesznek részt az osztályközösségek. Ilyenkor a pedagógusoknak megadatik az a különleges lehetőség, hogy külső szemlélőként láthatnak rá az osztályban zajló csoportdinamikai folyamatokra.

VENDÉGSÉGBEN, VENDÉGVÁRÁS-VENDÉGLÁTÁS

Iskolánkban időről időre vendégeket fogadunk, illetve mi magunk is vendégségbe megyünk.

Néhány példa:

- Az osztályok meghívják egy másik osztályt, játékot vagy valami kézműves tevékenységet tanítanak a kisebbeknek

- Műsorral (betlehemes, lucázás, regölés, koncert) látogatják meg egymást az osztályok
- Óvodásokat látunk vendégül
- A szomszéd iskola valamelyik csoportjával barátkozik egy osztály
- Betlehemes műsorral látogat el egy csoport egy óvodába, az idősek otthonába vagy akár a szomszéd iskolába
- Szülők "kincsmesélése", amikor a szülők megosztják velünk szakmájuk vagy hobbijuk érdekességeit
- Rendszeresen jönnek iskolánkba drámapedagógusok, akik interaktív foglalkozásokat tartanak a gyerekeknek
- Volt tanítványok vagy régi szülők élménybeszámolóinak adunk teret egy-egy tanórán
- Hospitáló pedagógus, illetve pedagógusjelöltek látogatnak az iskolába
- Időszakos látogatások külföldi pedagógusok vagy hallgatók részéről, akik tapasztalataikat osztják meg iskolánkkal.

ÉRTÉKELÉS

A tagiskola értékrendjének – a tanulók által megismert és nyelvileg számukra is érthető formába öntött – kifejezése az értékelés. A Kincskereső Tagiskolában az értékelés szerves részét képezi a gyermek fejlődését, tudatos fejlesztését segítő nevelésnek.

Törekszünk arra, hogy értékelésünk minél gyakrabban legyen személyre szabott és személyhez szóló. Az értékelés tájékoztató, útmutató, segítő és motiváló szerepéről a gyerekek tanulásának egyik fázisában sem szeretnénk lemondani.

KÖZÖS ÉRTÉKREND

Már az iskolába lépés első napjaiban megkezdődik a közös értékrend kialakítása. Ezáltal válik minden osztály – a nagy közösségben – egyedivé. A tanulók – a saját maguk által, pedagógusi segítséggel kialakított szabályokat, értékrendet – könnyebben betartják és egymással is betartatják. Kezdetben a rövidtávú célok kitűzésén, s azok következetes, azonnali értékelésén van a hangsúly. Így az első osztályban a nap mindig értékeléssel zárul, ahol a tanulók magukról is, egymásról is véleményt mondanak. A jutalom elsősorban maga a tevékenység és annak sikeres elvégzése, valamint a tanító és a társak elismerése, az életkori sajátosságokat is figyelembe véve. Az első és második osztályban közvetlen visszajelzésre is szükségük van a növendékeknek. Gyakran az apró, jelzésszerű tárgyi jutalom sem marad el, ez az ösztönzési forma összekapcsolódhat valamilyen komolyabb céllal, közös jutalommal (például, ha a jelek megfelelő számban összegyűltek, beválthatók egy közös játékra, programra vagy valamilyen más, kedvelt tevékenységre). A pedagógus az értékelést szolgáló keretet rendszeresen

változtatja. Így mód nyílik arra, hogy az a tanuló, aki adott időszakban kevés pozitív visszajelzést kapott, "új életet" kezdjen a megváltoztatott értékelő rendszerben.

A PEDAGÓGUS SZEREPE

A pedagógus ebben a közösségben nem a szabályok megfellebbezhetetlen alkotója és a végrehajtás kizárólagos ellenőrzője. A szabályok kialakítása is – a tanár kínálta keretek között – közösen zajlik, e munkában és a rend betartásában a felnőtt példamutatásán, megbízható, elfogadó, támaszt nyújtó és határt tartó személyiségén van a hangsúly. A tanár magatartásán keresztül a gyerekek megérezhetik, hogy sokfélék vagyunk, s mindenkinek van valamilyen – csak rá jellemző – jó tulajdonsága. Ezen tulajdonságok elismerésével, hangsúlyozásával a gyerekeknek könnyebb lesz a csoport szabályait betartani. A tévedés lehetőségét, elfogadhatóságát is a tanító személyes példáján keresztül tapasztalják meg a gyerekek.

A tanulók teljesítményének értékelése év közben szöveges a negyedévi értékelőlap, a tanév végén az Iskolalevél segítségével történik. A Kincskereső iskola azért tette le a voksát a szöveges értékelés mellett, hogy a tanulók és a szülők a számjegyeknél árnyaltabb, az erősségeket kiemelő, a gyengeségekkel számot vető, de a továbblépést, a lehetőségeket és a fejlődés útját kijelölő, segítő információkat kapjanak. A formatív értékelés dominál a Kincskereső Tagiskolában folyó egész tanulási folyamatban és a szummatív elemek mellett a szöveges értékelésben is ez a fő tényező.

ÉRTÉKELŐ LAPOK

A reformpedagógiák hagyományaira építve nevelőtestületünk 1989-ben alakította ki a szöveges értékelési rendszerét, amelyet a jelenleg is érvényben lévő 47.027/89 MK kísérleti engedély illetve 2013-2020-ig „A szociális kompetenciák fejlesztésére épülő alternatív, alapfokú kerettanterv általános iskolai intézmények számára” (engedélyezve: Emberi Erőforrások Minisztériuma által határozatlan időre, engedélyszám 25860-1/2013/KOIR) megjelölésű kerettanterv alapján használ.

A NEGYEDÉVES ÉRTÉKELÉS

Az értékeléshez a tantestület egy mátrixot szerkesztett, amelynek egyik oszlopa állítások formájában a célokat tartalmazza, másik oszlopa pedig azt az ötfokú skálát, amely leírja a célok megvalósulását. Az értékelőlap célokat összegző része két nagyobb egységet tartalmaz:

- a tanuló közösséghez, a tanuláshoz, a renchez való viszonyát értékeli,
- tantárgyi lebontásban ad számot az eredményekről.

A skálán az értékelő személy a következő öt állítás közül választhat:

- Még nem teszem
- Bizonytalanul végzem
- Elfogadhatóan teszem
- Megbízhatóan végzem
- Nagyon jól teszem

Felső tagozaton az önértékelés, és pedagógus értékelése egy 10 pontos rendszerben történik.

A követelményeket megfogalmazó állítások évfolyamonként változnak. Így a tanuló, a szülő és a pedagógus is nyomon követheti a fejlődést.

Először a tanuló maga töltik ki az értékelő lapot, így vet számot a körülbelül két-három hónapnyi (egy negyedéves) munkájával, és szembesül saját elvárásaival. Ez az értékelési rendszer az egyik útja az önértékelés és önismeret fejlesztésének, amely a Kincskereső Tagiskola személyiségfejlesztő munkájának sarokköve. Az osztálytanító, majd a szaktanárok már a tanuló által kitöltött ívvel dolgoznak. A pedagógusoknak módjuk van az ötfokú értékelésen kívül az egyéni elismerések, tanácsok szöveges megfogalmazására is. A negyedéves értékelések kiosztása osztálykeretben történik, ahol tanulónként elhangzanak a legfontosabb eredmények, változások. Az ív kitöltésekor végzett egyéni önismereti munka kibővül a társaktól, a pedagógustól kapott visszajelzésekkel. A diáknak itt is módja van kifejtene akár a társaitól, akár a tanáraitól eltérő álláspontját.

ISKOLALEVÉL

Az év végét lezáró, bizonyítvány jellegű értékelés az iskolalevél. (Csak a minisztérium által kibocsátott bizonyítvánnyal együtt érvényes, amely tartalmazza a tanulók adatait, mulasztását, felsőbb osztályba való lépésének engedélyét, hivatkozva az Iskolalevélre.)

Összefoglalja

a negyedéves értékelés alapján az egész éves munkát, a bizonyítvány elkülöníthetetlen része.

Az állítások háromváltozós nyitott mondatok. A megfelelő változó aláhúzásával válik egyértelművé, igazzá az állítás.

pl.: Kezdeményezően – együttműködve – többszöri kérésre

veszel részt tevékenységeinkben.

A személyre szóló megjegyzésre itt is lehetőség van a tantárgyak után elhelyezett Utóirat c. részben.

A SZÁMJEGYES ÉRTÉKELÉSRŐL

Iskolánk egyik fő jellemzője, hogy épít a gyerekek kreativitására, kezdeményezéseire. Nagy hangsúlyt kap az osztályzatok kialakításakor az órákon való aktív részvétel. Ez különösen

azoknál a tanulóknál fontos, akiknek részképesség-zavara vagy fizikai adottsága miatt az írásbeli feladatok az átlagosnál nagyobb nehézséget jelentenek.

Negyedik osztálytól az év végi, illetve ötödiktől a félévi osztályzatok egyik összetevője a témakörök lezárásaként íratott tudáspróbák, felmérők, témazáró dolgozatok érdemjegyei. A folyamatos információcsere érdekében a kijavított írásbeli munkákat a tanulókkal hazaküldjük, hogy a szülők azonnali visszajelzést kapjanak gyermekük addigi teljesítményéről.

A magatartás és szorgalom értékelésekor a gyermek személyiségéről mondunk véleményt. Számjegyekben ezt nem lehet árnyaltan, igényesen kifejezni, ezért iskolánkban e területek értékelése minden évfolyamon kizárólag szöveges formában történik.

Iskolaváltás esetén az átjárhatóságot, a szöveges értékelés átváltását számjegyes értékelésre a törvényeknek megfelelően biztosítjuk. (Lásd: összintézményi Pedagógiai program; Tanulók értékelése, minősítése c. fejezet)

EDDIGI TAPASZTALATAINK AZ ÉRTÉKELÉSI RENDSZERRŐL

A tanulók jó szintű, általában megbízható önértékelésre tesznek szert, amely harmonikus fejlődésüket is nagymértékben segíti. A közösségben elfoglalt helyük, szerepük is kialakultabb képet mutat, mint egy hagyományos értékelésen nevelődő osztályé. Mire a negyedik évben – az előző évek értékelési rendjének kiegészítéseként – bevezetésre kerül a hagyományos, ötfokú osztályzat, a számok már kellő tartalommal bírnak, így nem csak az ötös megszerzése lesz a cél, a mögötte lévő tudás is fontossá válik.

Az első években a szülők vegyes érzelmekkel fogadták az értékelés szöveges formáját, hisz számukra az osztályzat volt az egyetlen, "érthető" forma. Ráadásul úgy gondolták, hogy ezáltal lesz mérhető, másokkal összehasonlítható gyermekük teljesítménye. Miután tapasztalták az árnyalt értékelés előnyeit (az egyénre szabott információk, a tennivalók megfogalmazása stb.), látták az évek során az osztályzat kialakításának folyamatát, elfogadottá, támogatottá vált értékelési rendszerünk.

A kimenő tanulóinkat tanító új kollégák megerősítették a Kincskereső Tagiskola nevelőtestületének tapasztalatait, gyerekeink tisztán látják teljesítményeik értékét.

FELVÉTEL - CSOPORTALAKÍTÁS

A Kincskereső Tagiskolába a túljelentkezés minden évben sokszoros. A tantestület egy, az évek során kicsiszolódott eljárásrend alapján dönti el – a szülők gyerekeikről adott jellemzése és az ismerkedési játék alapján –, hogy ki alkotja az induló 26 fős osztályt.

ÁLTALÁNOS IRÁNYELVEK

A Kincskereső Tagiskolában az ismerkedési játéknak nem az a célja, hogy a legjobban teljesítő, legkiemelkedőbb képességekről számot adó gyerekeket válogassa ki. Az osztályok kialakításakor a pedagógiai szemléletnek megfelelően olyan közösség létrehozása a cél, amelyben a különleges bánásmódot igénylő tanulók (sajátos nevelési igényű; beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő; kiemelten tehetséges) aránya akkora, amekkorát az induló osztály képes integrálni. Az inkluzív oktatás keretei között nem zárjuk ki a szakértői bizottság által diagnosztizált ép intellektussal rendelkező testi, érzékszervi fogyatékos gyermekek felvételét. A gyengénlátó és nagyothalló tanulókat tapasztalataink szerint utazó pedagógus szakmai segítségének igénybe vételével tudjuk hatékonyan integrálni. A mozgássérült tanulók konduktori ellátásáról a szülőknek kell gondoskodni.

Nem elhanyagolható szempont, hogy a leendő növendék ne messziről, sok utazással legyen kénytelen eljutni az iskolába. A nagy távolság ugyanis a családnak is, a pedagógusoknak is gondot jelenthet, és a gyermek önállósulásának, az önálló közlekedésnek is akadályává válhat. Azoknak a szülőknek a gyerekei, akikkel – a testvérek révén – már kipróbáltan teherbíró kapcsolata van a tantestületnek, előnyt élveznek a felvételnél. Fontos szempont még az osztályok összetételében például a fiúk-lányok aránya is.

ELŐZETES INFORMÁCIÓK

Az érdeklődő szülők rövid írásbeli tájékoztatót kapnak iskolánkról, hogy tisztában legyenek az iskola főbb irányelveivel, célkitűzéseivel, elvárásaival. Ezután egy kérdőív formájú jelentkezési lapot töltenek ki, amelyben beszámolnak gyermekük fejlődéséről, röviden jellemzik őt leírva eddigi nevelési tapasztalataikat, valamint indokolják, hogy miért a Kincskereső Tagiskolát választották.

Tekintve, hogy a Kincskereső Tagiskola igen kis intézmény, nincs rá mód, hogy minden érdeklődő család beülhessen egy foglalkozásra, így szerevezve személyes benyomást. Az iskolaválasztást a felnőttek feladatának tekintjük, így a szülők számára két formát is biztosítunk a pontosabb kép kialakítására.

Lehetőséget biztosítunk a szülőknek egyéni beszélgetésre. Ezen az alkalmon van lehetőség, hogy az iskolába szánt gyerekről, az ő fejlődéséről, a család elképzeléseiről, kéréseiről szűk körben beszélhessünk.

A Kincskereső Tagiskolát választó családok számára szervezünk egy olyan fórumot, amit a tagintézmény-igazgató, és az induló osztály tanítói közösen tartanak. Ezen az alkalmon a tagiskola mutatja be magát, szót ejtve azokról a kérdésekről, amelyek a szülőket foglalkoztatják a tagiskola működéssel, mindennapi életével, pedagógiai gyakorlatával kapcsolatban. A szülők feltehetik kérdéseiket, amelyekre az ismertetőben nem kaptak választ.

ISMERKEDÉSI JÁTÉK ÉS BESZÉLGETÉS

Az írásban benyújtott jelentkezési lapok áttanulmányozása után a fenti szempontok figyelembe vételével hívjuk be ismerkedésre a gyerekeket. A közös játékon – 15-20 fős csoportban – a gyerekeké az iskola és a tantestület valamint a gyerekpszichológus teljes figyelme. Az ismerkedés során játékos formában elvégzett feladatok többek között a Nevelési Tanácsadók által használt iskolaérettségi vizsgálatban is szereplő részfunkciókat vizsgálják (pl.: számfogalom, relációfogalom, monotonia tűrés, ábrázolókézség, stb.) A közös játékok, a rajzolás, a mintázás, a kötetlen beszélgetés, az éneklés közben kapnak a pedagógusok képet a gyermek szociális kompetenciáiról, kommunikációs érettségéről, testi-lelki problémáiról, mentális képességeiről, tanulási kedvéről, kreativitásáról, pszichés és fizikai állapotáról. Ezt a frissen kiformalódott személyes képet összevetve a szülők által leírtakkal tudják a pedagógusok a pszichológus-konzulens segítségével eldönteni azt, hogy kikből tudnak összeállítani a fent kifejtett elveknek megfelelő csapatot. Először azokat a gyerekeket válogatja ki a tanári kar, akikre a gyors tanulási tempó miatt vélhetőleg kudarcok várnának. Köréjük próbálunk egy olyan kiegyensúlyozott, dinamikus, empatikus gyerekekből álló osztályközösséget szervezni, amely a rászorulókat segíteni tudja.

FELVÉTEL A BEISKOLÁZÁS LEZÁRÁSA UTÁN

Az első osztály elindulása után csak akkor kerülhet be az adott osztályba új tanuló, ha menet közben egy hely megüresedik.

A más intézményből felsőbb osztályba kerülő növendékek esetében a felvétel szempontjai – az életkori sajátosságokat figyelembe véve – megegyeznek az első osztályba lépéskor leírt kritériumokkal, beleértve a döntéshozás és a fellebbezés mechanizmusát is.

ISKOLAVÁLTOZTATÁS - TOVÁBBHALADÁS

Az iskolaváltoztatás indoka legtöbbször a lakóhely változtatás, vagy a szülők külföldi munkavállalása. Esetenként az is előfordul, hogy a szülőkkel való előzetes megbeszélés alapján más iskolába irányítjuk az illető gyereket. Ennek oka lehet, hogy az iskola és a szülők nevelési elképzelései nem egyeznek meg, vagy az osztályfőnök, a tagiskola-vezető és a pszichológus-konzulenssel való egyeztetés után a közösség vagy a gyerek fejlődése szempontjából így látja jobbnak.

Az átjárhatóságot a törvényeknek megfelelően biztosítjuk. (Lásd: össztintézményi Pedagógiai program; Tanulók értékelése, minősítése c. fejezet)

TOVÁBBHALADÁS

A lassú érés lehetőségét, a fejlődés mértékének különbözőségét tartjuk szem előtt, ezért – amennyire ez lehetséges – elkerüljük az évismétlést. A növendékekkel foglalkozó tanárok meghallgatása után a nevelő testület évenként, tantárgyanként dönt a továbbhaladásról.

A tanulónak az elmarasztalást követő három hónapon belül, a kiírt időpontban, írásban és szóban kell számot adnia a tudásáról osztályfőnöke és még egy pedagógus jelenlétében

A társas kapcsolatok fejlesztése, a közösség ösztönző hatásának felhasználása, a tagiskola pedagógiai koncepciójának egyik legfontosabb eleme. Ez indokolja, hogy még olyan esetben sem javasoljuk két évfolyam összevont elvégzését, amikor a tanuló teljesítményei ezt lehetővé tennék. A kiemelkedő képességű tanulók esetében az egyéni fejlesztés, a tehetséggondozás tűnik a megfelelő megoldásnak.

TOVÁBBTANULÁS

A gyerekek továbbtanulását természetesen a szülők kezdeményezik és irányítják, a tagiskola a maga eszközeivel segíti őket ennek megvalósításában. Alapvető cél, hogy minden tanuló a képességeinek és személyiségének megfelelő iskolában folytathassa tanulmányait. A sikeres felvételi érdekében az tagiskola minden olyan szülői elképzelést támogat, ami ezt szolgálja. Így például a felvételi előkészítőkn való részvételt (erre időt biztosít a gyerekeknek oly módon, hogy nem kötelezi őket más, tanórán kívüli iskolai foglalkozásra), a gimnáziumok által meghirdetett nyitott napokon való megjelenést (ezt igazolt hiányzásnak tekinti), sőt a tagiskola is kezdeményezhet közös iskola- és óralátogatást. Az iskolaválasztás időszakában az osztályfőnök az igényeknek megfelelő gyakorisággal tart szülői értekezleteket, fogadóórákat, a felvétellel kapcsolatos tájékoztatókat, egyéni konzultációkat. Indokolt esetben, vagy a szülő kérésére maga is felkeresheti egy-egy iskola vezetőjét, tanárait a különösen másként fejlődő, illetve különleges figyelmet/bánásmódot igénylő tanulók sikeres továbbtanulásának előkészítése céljából.

1. SZ. MELLÉKLET

KOMPLEX TANTÁRGY – KINCSKERESŐ ÓRA, INTEGRÁLT TANANYAGTARTALOM - ALKOTÁS, KITERJESZTETT MŰVELTSÉG – DIGITÁLIS KULTÚRA

A **közösségi nevelés** (osztályfőnöki) (5-8. évfolyam), az **etika** (1-8. évfolyam), a **hon- és népismeret, állampolgári ismeretek** (5-8. évfolyam közül egyiken) teljes tananyagtartalmát a mindennap megjelenő **kinckereső óra** foglalja magába. Ebben a tantárgyban jelennek meg a **mindennapos testnevelés egyes tantárgyi elemei** is (1-8. évfolyam): „*Prevenció, relaxáció; Népi játékok; Foglalkozások alternatív környezetben*” elnevezésű témakörei. A **technika-és tervezés technika és tervezés tantárgy** (1-8. évfolyam) tananyagtartalmának integrálása az összevont tartalom miatt átnevezett (vizuális kultúra helyett) **alkotás** c. tantárgyban: „*Anyagok a környezetünkben; Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés*”(1-4. évfolyam); „*Modell- és makettépítés technológiái; Település; Építészeti; Lakás; lakókörnyezet; Lakás karbantartása; Komplex modell- és makettkészítés*” – a **kinckereső óra** keretei között: „*Otthon-család-életmód; Jeles napok, ünnepek; Közlekedés*”(5-6. évfolyam) valósulnak meg. A **digitális kultúra** (3-8. évfolyam) – „*Robotika és kódolás alapjai*” (3-8. évfolyam); „*Algoritmizálás és blokkprogramozás*” (5-8. évfolyam) - tantárgyi elemeinek integrált oktatása is ennek a tantárgynak a keretében történik. A digitalizáció az **iskolai környezet természetes részeként jelenik meg**, ezért jellemzően a digitális kultúra tantárgy további témakörei („*A digitális világ körülöttünk; Alkotás digitális eszközökkel; Védekezés a digitális világ veszélyei ellen* (3-4. évfolyam); *Online kommunikáció; Szövegszerkesztés; Bemutatókészítés; Multimédiás elemek készítése* (5-6. évfolyam); *Információszerzés az e-világban/Információs társadalom, e-világ, Digitális eszközök használata* (3-6. évfolyam)”) az élő idegen nyelv (angol), környezetismeret/természetismeret, magyar nyelv és irodalom, matematika, alkotás foglalkozás természetes részévé válik.

1-8. ÉVFOLYAM TANTÁRGYAI ÉS HETI ÓRASZÁMAI

Az 1-8. évfolyamra vonatkozó minimum óraszámok – 45 perces egységekre átszámolva - a következők:

<i>dőlt betűvel jelezve az új tantárgyi elnevezések</i>	JAVASOLT ÓRASZÁM							
	1 – 2. évf.		3 – 4. évf.		5 – 6. évf.		7 – 8. évf.	
	NAT	KI*	NAT	KI*	NAT	KI*	NAT	KI*
Magyar nyelv és irodalom								

Magyar nyelv és irodalom	14	14	10	10	8	8	6	6
Matematika								
matematika	8	8	8	8	8	8	6	6
Történelem és állampolgári ismeretek								
történelem					4	4	4	4
hon- és népismeret					1*****			
állampolgári ismeretek							1*****	
Etika / hit- és erkölcsstan	2*** **		2*****		2*****		2*****	
Természettudomány és földrajz								
környezetismeret			2	2				
természettudomány					4	4		
kémia							3*****	
fizika							3*****	
biológia							3*****	
földrajz							3*****	
<i>átfogó természettudományos ismeretek</i>								12
Idegen nyelv								
első idegen nyelv			2	2	6	6	6	6
Művészetek								
ének-zene	4	4	4	4	3	3	2	2
vizuális kultúra/ alkotás	4	4	3	4	2	4	2	4
dráma és színház							1	
Technológia								
technika és tervezés	2		2		2		1	
digitális kultúra			2		2		2	
Testnevelés és egészségfejlesztés								

testnevelés	10	8	10	8	10	8	10	8
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)					2		2	
Kötelező alapóraszám	44		45		54		57	
Szabadon tervezhető órakeret	4		4		3		4	
Maximális órakeret	48	38	49	38	56	45	60	48
kinckereső órák		10		11		11		12

A NAT INTEGRÁLT TANANYAGTARTALMAI TANTÁRGYANKÉNT RÉSZLETEZVE

Digitális kultúra 1-8. évfolyam

Témakör neve	Kinckereső
A digitális világ körülöttünk	kinckereső óra és jellemzően élő idegen nyelv (angol), környezetismeret, természetismeret, integrált természettudomány, magyar nyelv és irodalom, matematika, vizuális kultúra tantárgyak
A digitális eszközök használata	kinckereső óra és jellemzően élő idegen nyelv (angol), környezetismeret, természetismeret, integrált természettudomány, magyar nyelv és irodalom, matematika, vizuális kultúra tantárgyak
Alkotás digitális eszközökkel	kinckereső óra és jellemzően élő idegen nyelv (angol), környezetismeret, természetismeret, integrált természettudomány, magyar nyelv és irodalom, matematika, vizuális kultúra tantárgyak
Információszerzés az e-Világban / Az információs társadalom, e-Világ	kinckereső óra és jellemzően élő idegen nyelv (angol), környezetismeret, természetismeret, integrált természettudomány, magyar nyelv és irodalom, matematika, vizuális kultúra tantárgyak

Védekezés a digitális világ veszélyei ellen	kincskereső óra és jellemzően élő idegen nyelv (angol), környezetismeret, természetismeret, integrált természettudomány, magyar nyelv és irodalom, matematika, vizuális kultúra tantárgyak
A robotika és a kódolás alapjai	kincskereső óra
Robotika	kincskereső óra
Algoritmizálás és blokkprogramozás	kincskereső óra
Online kommunikáció	kincskereső óra és jellemzően élő idegen nyelv (angol), környezetismeret, természetismeret, integrált természettudomány, magyar nyelv és irodalom, matematika, vizuális kultúra tantárgyak
Szövegszerkesztés	kincskereső óra és jellemzően élő idegen nyelv (angol), környezetismeret, természetismeret, integrált természettudomány, magyar nyelv és irodalom, matematika, vizuális kultúra tantárgyak
Bemutatókészítés	kincskereső óra és jellemzően élő idegen nyelv (angol), környezetismeret, természetismeret, integrált természettudomány, magyar nyelv és irodalom, matematika, vizuális kultúra tantárgyak
Multimédiás elemek készítése	kincskereső óra és jellemzően élő idegen nyelv (angol), környezetismeret, természetismeret, integrált természettudomány, magyar nyelv és irodalom, matematika, vizuális kultúra tantárgyak
Táblázatkezelés	kincskereső óra és jellemzően élő idegen nyelv (angol), környezetismeret, természetismeret, integrált természettudomány, magyar nyelv és irodalom, matematika, vizuális kultúra tantárgyak

Etika 1-8. évfolyam

Témakör neve	Kincskereső
Éntudat, önismeret	kincskereső óra
Család – Helyem a családban	kincskereső óra

Helyem az osztály közösségében Társas tudatosság és a társas kapcsolatok - Helyem a társas-lelkületi közösségekben	kincskereső óra
A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet Helyem a társadalomban	kincskereső óra
A természet rendjének megőrzése a fenntarthatóság érdekében	kincskereső óra/átfogó természettudományos ismeretek
Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére	kincskereső óra

Hon- és népismeret 5-6. évfolyam

Témakör neve	Kincskereső
Az én világom	kincskereső óra
Találkozás a múlttal	kincskereső óra
Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	kincskereső óra

Állampolgári ismeretek 7-8. évfolyam

Témakör neve	Kincskereső
A család, a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell	kincskereső óra
A család gazdálkodása és pénzügyei	kincskereső óra
Településünk, lakóhelyünk megismerése	kincskereső óra
Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink	kincskereső óra
A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban	kincskereső óra

Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra	kincskereső óra
A fogyasztóvédelem alapjai	kincskereső óra
A nagy ellátórendszerek: oktatás, egészségügy és a szociális ellátás	kincskereső óra

Dráma és színház 7-8. évfolyam

Témakör neve	Kincskereső
Szabályjátékok, népi játékok	alkotás óra
Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal)	alkotás óra
Rögtönzés	alkotás óra
Saját történetek feldolgozása	alkotás óra
Műalkotások feldolgozása	alkotás óra
Dramaturgiai alapfogalmak	alkotás óra
A színház kifejező eszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)	alkotás óra
Színházi műfajok, stílusok	alkotás óra
Színházi előadás megtekintése	alkotás óra

Technika és tervezés 1-7. évfolyam

Témakör neve	Kincskereső
Anyagok a környezetünkben	alkotás, kincskereső óra
Tárgykészítés különböző anyagokból, építés, szerelés	alkotás, kincskereső óra
Otthon – család – életmód	kincskereső óra
Jeles napok, ünnepek	alkotás, kincskereső óra

Közlekedés;	kincskereső óra
Gazdálkodás, munkamegosztás	alkotás
Otthon a lakásban	alkotás
Táplálkozás és ételkészítés	alkotás
Textiltechnika	alkotás
Szabad alkotás	alkotás

Testnevelés 1-8. évfolyam

Témakör neve	Kincskereső
Gimnasztika és rendgyakorlatok prevenció, relaxáció	testnevelés, kincskereső óra
Kúszások és mászások	testnevelés
Atlétika jellegű feladatmegoldások	testnevelés
<ul style="list-style-type: none"> Járások, futások 	testnevelés
<ul style="list-style-type: none"> Szökdelések, ugrások 	testnevelés
<ul style="list-style-type: none"> Dobások, ütések 	testnevelés
Torna jellegű feladatmegoldások	testnevelés
<ul style="list-style-type: none"> Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok 	testnevelés
Labdás gyakorlatok / Sportjátékok	testnevelés
Testnevelési és népi játékok	testnevelés, kincskereső óra
Küzdőfeladatok és -játékok / Önvédelmi és küzdősportok	testnevelés
Foglalkozások alternatív környezetben / Alternatív környezetben űzhető mozgásformák	kincskereső óra
Úszás	testnevelés

